

SLOVENSKI NAROD.

Inšenje vsak dan popoldne, izvenčni nedelje in prazniki.
Ime različi: Prostor 1 m/m × 54 m/m za navadne in male oglase 80 vin.,
za uradne razgiale 120 K., za poslano in reklame 2 K. — Pri naročilu
nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inšeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravitelje „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knafleva
ulica št. 5, pristilno. — Telefon št. 90.

Za jedinstvo naroda in napredek Jugoslavije.

Ljubljana, 28. februar.

Jugoslavija je padla v roke reakcije. Nenadna koalicija elementov, ki so složni le v negativnih ciljih, za pozitivno delo pa nesposobni, je prevzela vlado, da zaustavi močno kolo razvoja našega naroda in njegove države. Krmilo je prešlo v roke predstaviteljev preteklosti, nacionalne, gospodarske, kulturne in socijalne. Bilo bi proti zakonom današnjega življenja držav in narodov, da bi mogla reakcijarna koalicija Protič - Korošec - Laginja ostati dolgo na vladni, ne glede na trhlo tehnično osnovno njene konstrukcije. Režim reakcije je prehoden pojav, pa morda koren, ker bo celemu narodu dokazal, da z njim Jugoslavija ne more obstati ne napredovati. Zato ga spremamamo z nekako hladno ravnušnostjo, toda s tem trdnejšo voljo storiti vse, da mu napravimo konečni prej in da otmemo naš narod opasnosti, da postane plen razdejalega v njegovo življenje uničajočega separatizma ter nazadnja.

V znamenu narodnega jedinstva, kulturnega, socijalnega in gospodarskega napredka se je kmalu po našem ujedinjenju organizirala mlada jugoslovanska demokracija. Demokratska Zajednica je postala edina nositeljica nove politike našega celokupnega naroda, ona je združila Srbe, Hrvate in Slovence k složnemu delu za narodno bodočnost in v njej se je udejstvovalo ono veliko geslo »od Soče do Vardarja«, ki nam vsem vrliva zavest naše moči in sile, ki nam tudi v najtežjih trenutkih daje pogum in zavest, da nas ne more premagati ne uničiti nobena sila, nobena nezgoda, ker smo v velik narod. Demokratska Zajednica edina je mogla vzeti v svoj program rešitev problemov, ki se nječe usode Slovencov in Hrvatov in Srbov, za njeno edino ne obstoja nobeno posebno slovensko, ne srbsko, ne hrvatsko vprašanje, ker je vsako izmed njih vprašanje jedinstvenega jugoslovanskega naroda. Storiti vse, da se naš ujedinjeni narod čim prej konzolidira, ustvariti mu za to zunanje in notranje pogoje, to je velika historična naloga Demokratske Zajednice. Narodu Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki je na razvalinah historičnih tvorb postavil svojo novo državno zgradbo, dati

močno, zdravo, napredno Jugoslavijo, to je bila temeljna misel mož, ki so zasnovali veliko jedinstveno jugoslovansko stranko, ki naj bi uveljavila sile mlade jugoslovanske demokracije.

Po polomu Protičeve koncentracije, katero so uničili isti gospodje, ki so pozneje toliko za njo žalovali, je prišla na krmilo Demokratska Zajednica, združena z jugoslovanskimi socialisti ter je pričela vstvarjati. V naši mladi državi se morajo danes rešavati veliki problemi v toliko dneh, kolikor je v normalnih prilikah za nje treba tednov in mesecev. Posamezna vprašanja se radi tega ne morejo vedno premotriti in razpraviti v vseh njihovih podrobnostih, glavno je, da se jih zagrablji v jedru in rešava v duhu velikega časa, v katerem živimo in s pogledom na bodočnost celega naroda. Za to je treba onega velikega poguma, ki ga daje globoka ljubezen do celokupnega naroda in one odločnosti, ki crpa svojo silo iz spoznanja, da je orožje naš narod ujedinilo, ali da si jedinstvo in s tem obstoje more dati narod še le z napornim in pogumno delom na kulturnem, gospodarskem in socijalnem polju. S tega vidika moramo soditi vladu demokratsko - socialističnega bloka in lahko bodemo spoznali, da je v kratkih mesecih svojega obstoja opravila ogromno delo, dosegla uspehe, brez katerih si danes našega državnega življenja niti predstavljati ne moremo.

In dosledno svoji osnovni ideji, je Demokratska Zajednica neprestano imela pred očmi, da čim prej napravi konec sedanjemu provizornemu ustavnemu stanju ter pozove ves narod, da položi temelje naši državni organizaciji in da preko svojih zakonitih zastopnikov vzame v svoje roke delo za svojo bodočnost. Demokratsko - socialistični blok je prevezel vlado le pod pogojem, da ima pravico čim prej razpustiti sedanje Privremeno Narodno Predstavništvo, zbor, ki v narodu ne vživa nobene avtoritete, ki ne predstavlja nikogar, ki je že davne izgubil vsako delazmožnost in je danes le še ovira zdravemu razvoju, poslati domov »parlament«, ki ni parlament ter razpisati volitve za pravo na rodno predstavništvo. Značilno je, da je reakcijarni blok

zastavil vse svoje sile, da prepreči namero! Značilno, da se je poslužil vseh sredstev politične intrige in pretnje, da za trenutek zadrži naravni razvoj in si predno pride narod do besede. Še poskuša utrditi svoje že na polu izgubljene stare privilegije, zgraditi še jezove, da jih val novega svežega narodnega življenja popolnoma ne podere!

Ker jugoslovanska demokracija ni mogla in ni hotela pristati na politiko izključevanja naroda, je prišel na krmilo Protičev reakcijarni blok in demokracija stoji danes v opoziciji.

Položaj, v katerem se danes nahaja naš narod, se da najlepše označiti z »narobe svet«. Jugoslovanska demokracija se mora boriti za jedinstvo in napredek naroda kot opozicija proti separatistom in nazadnjakom, ki so vzeli oblast v svoje roke. Že iz tega dejstva pa je razvidno, da je današnji položaj nevzdržen in da se mora končati s polom sedanjega režima. Naš narod je zdrav, za to ne bo dolgo prenesel ljudi, ki ga hočejo inficirati z bolezni in ga spraviti v hiralnico. Jugoslovanska demokracija je mlada in krenka, zato ne bo podlegla reakciji. Jugoslovija ni Avstrija, za to v njej ne bodo triumfirale mračne sile. V današnji veliki dobri more biti Protič - Korošec - Laginja vladamo samo — muha enodnevničica.

Jugoslovanska demokracija se tega dobro zaveda. Zato porablja

kratko dobo, v kateri je odvezana neposredne odgovornosti za vodstvo države, da pregleda svoje vrste, jih utrdi in razširi ter da poglobi zavest nerazdržljive skupnosti v vseh pokrajinah naše domovine. Jugoslovanska demokracija dviga baš v trenutku, ki hočejo državni krmilarji načolnič obrniti nazaj proti toku, v katerem valovi življenje osvobojenega naroda, svoj glas za narodno in državno jedinstvo, z napredkom našega ljudstva. Jutrajšnji zbor naše stranke je posvečen temu cilju. Historičen je ta zbor, ker bodo na njem govorili predstavitelji demokratske misli iz vseh delov našega naroda, ustanovitelji Demokratske Zajednice in voditelji v boju in delu za narodno jedinstvo. Med njimi pozdravljamo v prvih vrstih ministra n. r. Svetozara Pribičevića, moža, ki spada brezvomno med one osebnosti, katerim bo zgodovina dala častno ime soustanoviteljev Jugoslavije, politika, katerega velikopotezna politična konцепcija ga postavlja med prve državnike, ki jih je kedaj imel naš troedini narod. Iz vsega srca klicemo dobrodošli našim prijateljem iz Srbije, med katerimi se nahaja tako odlični državniki Marinović, Drašković, Nestorović. Skupaj z njimi hočemo jutri obnavljati prisego zvestobe demokratični misli in dati izraza svojih trdnih volj, da izvojujemo z narodom zmago za jedinstveno, napredno, zdravo naše jugoslovansko kraljestvo.

Dr. Fr. I.:

Izklučujemo zgodovinske pokrajine.

Vsi, ki gledamo bolj v bodočnost nego v preteklost, vsljorej, ki nismo konservativni in vsled tega tudi ne plemenški separatisti, pravimo: Naša država naj se razdeli v okrožja, ki so geografske enote in za to najbolje služijo gospodarskim interesom prebivalstva. Ta okrožja dobre široko, najširšo upravno avtonomijo. Provincialnih in zgodovinskih mej ne poznamo, če nasprotujejo notrebam sedanjosti in naravnim ugodnostim življenja.

Program JDS pravi v tem oziru izrecno: »Demokratska stranka izključuje vse zgodovinske, plemenske, verske in pokrajinske razlike in ozire kot razlog in podlago za politično in upravno uredbo države.«

Mi smo torej za najširšo avto-

mijo, a za avtomijo upravnih enot, ki so res enote in ki se za to res lahko same upravljajo, ker jih družijo pota, ceste, železnice, pridelki in — skrbi.

Tudi VLS in hrvatski Narodni klub je za avtonomijo, a za avtonomijo zgodovinskih enot ali pokrajin. Njim ne gre za avtonomijo na primer gornje Hrvatske, ki je naravna geografska enota, ampak za avtonomijo cele banovine (torej tudi Srema, ki pa ima v Beograd blizu, a v Zagreb daleč), zato, ker je pač banovina v Avstro - Ogrski tvorila politično provincijo.

Za avtonomijo smo vši, JDS in VLS; razlika je le v vprašanju: k do najima avtonomijo, ali zgodovinske pokrajine, ki so jih

vojni dogodki in ženitve preteklih stoletij združili, ali pa naravne gospodarske enote, ki korigijo sedanost?

O bodoči uredbi češko - slovenske republike se je pred kratkim posvetoval ustavni odsek češkega državnega zbora (shromaždenja). Po enem načrtu naj bi se vsa država razdelila v župe brez ozira na zgodovinske provincije (Češko, Moravsko). Bil bi to politični centralizem s popolno upravno decentralizacijo. Drugi načrt ne zamaši žup, ali cuva dosedanje provincije, ki naj ohranijo ime in svoje pokrajinske zobre (z upravnim delokrogom). Zdi se, da je v ustavnem odseku ta - le drugi načrt dobil večino.

»Slovenec« je o tem poročal, sigrorno z namenom, pokazati, da tudi Čehi čuvajo zgodovinske provincije. Treba je pa poudariti, da za Čehi stoje stvari čisto drugače nego z nas.

Čehi so se pri snovanju svoje države jako močno sklicevali na zgodovino, na staro češko državo in njegovo pravo, ki jim odkazuje vse ozemlje do obmejnega gor in s tem tudi precej danes nemškega ozemlja. Zahtevali so celo Slezijo, zato, ker je Slezija v zgodovini nekaj časa pripadala k češki državi. Ta zgodovinski faktor je poleg drugega krepko podpiral njih stalnič in z njim so končno vsaj na Českem v ožjem pomenu besede prodri.

Jugoslovanska demokratična stranka priredi

javen shod

v nedeljo, 29. t. m. ob 10. do popoldne v vel. dvorani hotela »UNION«.

Govorili bodo: bivši ministri Svetozar Pribičević, Mihalad Drašković, dr. Albert Kramer in drugi. Vabljeni so vse zomisleni.

Istega dne popoldne ob 15. se vrši v mestni zbornici na magistratu, se izvrševalnega odbora. Clani izvrševalnega odbora z dežele so vabljeni, da povedo seboj k tej seji tudi svoje zaupnike.

Načelnik JDS.

je tudi pri mnogih drugih Cankarjevih spisih.

Tisto, kar nam pripoveduje pisatelj o notranjih bojih Franceta Kosirnika, ni nikakor dovršeno, ni nič posebnega in tudi nič takega, da bi se obenem, ko opažamo zvljaj Kosirnikove duše, zvijale tudi naše duše. In to je zakriliv pisatelj v prvi vrsti sam.

Pred sabo nimamo kakega posbenega slučaja. Kar se je priprito Cankarju in dr. Robidi, se ti lahko pripeti večkrat v letu. Gledati človeka, kojemu se krojijo možgani, je nekaj žalostnega, — kaj umetniškega ne imajo bolniki, ki nastopajo v blažnosti, komaj na sebi. Glavni vtički, ki ga nam napravila France Kosirnik, je pač, da se nam vse mislimo združijo v eno: čedno oblečeni človek je zlaznelli! Ce se napotimo danes na Studenec in če poslušamo, kaj govoré razni bolniki, bi se daše druge reči napisati, kakor je povest Franceta Kosirnika, o katerem smo v prvem hipu, ko prične govoriti, prepričani, da je blazen človek.

Pisatelj je ta vtič, deloma sam zakriliv, ker je pri tisti prilici vzel s sabo svojega prijatelja dr. Robida. Ne vem, je li bil to naš spretni pisatelj, ki je svojcas sam pisal s spremnim peresom — čemu si je dal

Dr. Ivan Tavčar:

„Na otoku“.

Ravnokar čitam v »Naprej«, precej oblasten in precej zavesten podlistek, v katerem se je pisatelj, ki ima prejko mnogo izkušenj, izrekel, da danes ni nič lažjega, nego pisati o umetnosti. Je-lis s tem hotel te ali onega udariti, mi ni znano. V stvari sam bi mu ne hotel pritrditi, ker je »Naprejeve« podlistkar v zmoti, če misli, da je njegov sklep vsled tega utemeljen, ker danes pri nas res že v saki o umetnosti piše in pisari.

V zmoti je pa tudi, ako absolutno zanika, da naša umetnost, predvsem naše slovstvo, ne bi smelo biti v kaki tesniji zvezi z zemljou, na kateri živimo. Vzdic »rdeči mareli«, katero je najmlajši »Naprejeve« podlistkar privlekel izpod strehe, je morda le resnica, da ima naša literatura predvsem obdelovati domače gredice, ker drugače dostikrat ne bo imela prave sreče. So rastline, ki zahtevajo svojo zemljou, če jih pa presadiš drugam, ti hirajo in izhlirajo. Z grozo se spominjam na gotov leposlovne dneske, ki so se dolgorvali v Parizu ali kje drugod! Sicer pa se mora pisatelj zavedati, da piše predvsem za svoja ljudstvo. In

to ljudstvo ga mora umeti, če noče, da ostane sam v puščavi!

Tukaj je tudi Cankar časih izgredil svojo pisateljsko nalogu, kar sledi najbolje iz tega, da je dostikrat tožil, da ga narod premalo čita, kar ga je — naj pravijo njegovi prijatelji, kar hočejo — silno peklo. —

Da izpolnim svojo obljubo, priobčujem danes kratek razgovor o Cankarjevem spisu »Na otoku«.

To njegovo delce ni obsežno, vendar pa nosi na sebi vse znake, vse vrline in nevrline Cankarjeve pisanje. Dejanje se vrši na tisti znani kliniki, kjer se secirajo duše. Bolje rečeno: »Na otoku« obsegata zgolj le pripovest razmučene, raztepene in končno opešane človeške duše, in prepičan sem, da ta kratka povestita velja med pisateljivimi čestilci za biser, ki bi se lahko uvrstil med »Podobe iz sanja«.

Spisek obsegata zadnje poglavje France Kosirnikovega životopisa.

Obseg je kratko ta-le:

Cankar in prijatelj dr. Robida sedita v neki lopi v Tivoljskem parku ali pa kje drugod. Kraj je obdan z visoko železno ograjo, kakor jih ni mnogo v Ljubljani. Zategadel se ne more z gotovostjo trditi, da je France Kosirnik živel ravno v Ljubljani. — Cankarju in Robidi se hipo-

pridruži dostenjno opravljen človek bledega lica. Prične jima pripovedovati, ne da bi ju pustil k besedi — povest svoje duše, in sicer nekako takoj, kakor Wordsworthov stari matroz, ki je moral vsakemu, ki mu je prišel nasproti, govoriti o belem albatrosu, katerega je bil star, ta matroz nekje pod južnim križem ustrelil. France Kosirnik pripoveduje, kako je odpel z barko na morje, kako se je barka razbila in kako je bil potem vržen na otok, kjer ni bilo nič drugega kakor človeške čeljusti brez zob, debel črn prah in kraško robivo. Reši se na to robivo, opazi na kmalu, da ga preganja nekako podljudi motor dočka in ravnotoliko visoka, oriaški želvi podobna zver.

Ta laži in laži toliko časa za njim, da ga končno doteče in ugonobi, tako da France Kosirnik, ko ga Cankar vpraša: »In kaj je bilo potem?«, žalostno odgovori: »Saj vendar vidite, da sem umrl!« — Nato France Kosirnik odide — prekone je potem zopet koga ustavl, da mu je pričel nripovedovati, kako ga je umorila želva na otoku — prav kakor stari Wordsworthov matroz, ki je ustavl vsakogar, da je moral poslušati pričevnost albatrosove smrti pod južnim križem.

To je vse. Sedaj pripozenam, da France Kosirnik živel ravno v Ljubljani. — Cankarju in Robidi se hipo-

je v detailju cela stvarica, kar se tiče »nanizanje« zunanjih dogodkov, pisana silno virtuozno in krasno. Kar je ta revez France Kosirnik begal po samotnem otoku, kako se je pri tem zadeval ob skale, kako je pri tem oprasil svoje telo in kako je prah mešal s svojo kvrijivo — to je v resnicni detail, kakor bi ga bolje nikdo ne mogel popisati in opisati!

T

Ako bi Čehi sedaj rušili zgodovinski značaj svojega starega »kraljestva«, bi pod seboj porušili tisti temelji, ki jim nosi njih zgradbo; navedoma, da bi nemški živelji čutili zrahiljanost zgodovinskih vezi, se začel organizirati za sebe ter končno gledati preko čeških državnih mej. Jasno je po tem takem, da imajo Čehi velik praktičen interes na tem, ohraniti zgodovinske svoje pokrajine, vsaj po imenu in upravi.

Pri nas Jugoslovenih pa je baš obratno. Mi smo si ustanovili državo s tem, da smo ubili zgodovino, torej proti zgodovini. Nikdo se pri nas, ko nam je šlo za osvobojenje in ujedinjenje, ni skliceval na kakšna zgodovinska fakta. Zato pa pri uredbi naše države odpadejo vse razlogi, ki lahko vodijo Čehi pri ujedinjanju njih z zgodovino podprtne države.

Bolj kakor češka bo naši državi

v tem oziru slična poljska država. Poljska bo boli etnografska, nacionalna kakor zgodovinska. Le z delom Litve bi Poljska lahko dobila v sebi faktor, ki bi ji mogel velovati čuvati zgodovinski značaj pokrajin. Količor pa vemo, ni misliti na to, da bi n. pr. bivša Galicija kot tako dejala eksistirala.

Češki vzorec naj nas ne moti. Odkar se je razvilo ustavno življenje, se čuti trajno ta-le razlika med Čehi in nami: oni stope več ali manj na stališču zgodovinskega in državnega prava, mi pa na stališču živega nacionalnega in prava. Na to razliko tudi dandanes ne smemo pozabiti, če primerjamo češke ukrepe s svojimi.

Mi smo prebili državne zgodovinske meje in se vendar ne bomo sedaj trmasto oklepali zgodovinskih provincij.

Radić na svobodi.

Radić, voditelja takozvane seljake stranke na Hrvatskem, v resnicni pa voditelja vseh sovražnikov našega ujedinjenja, je včeraj Korošč - Protičeva vlada izpustila na svobodo. Radić je dal Svetozar Pribičević pred približno enim letom zatvoriti, vsled tega je moral Pribičević vzdružati nešteto napadov od strani takratne opozicije, ki je sedaj na vlad. A demokratsko - socialistična vlada ni popustila. Da ni popustila, je imela edino le obzire na državno in narodno ujedinjenje.

V kratkih besedah je bil Radić načrt sledič: Hrvati naj se združijo v samostojno republiko. Da se to dosegne naj Italiani pomagajo. Italiani naj bi za svoj trud dobili del slovenskega ozemlja.

Radić je torej ponujal Italijanom slovensko zemljo zato, da bo mogel on ustvariti hrvatsko republiko, ponujal se jim je, da razbile Jugoslavijo. Radić je pogosto sestajal z nekim Morpurgo in znanim italijanskim agentom. Morpurgo je tvoril zvezo med Italiani in Radićem. Radić je bil v stalnih stikih z Ivicom Frankom in z dr. Sachsom, ki sta v nedeljo nastopila v Trstu na javnem shodu ter protestirala proti Jugoslaviji. Frank in dr. Sachs, voditelja frankovcev, sta nam bili nevarni kakor Italiani. Radić je z njima sodeloval proti Jugoslaviji.

Radić je prišel ob priliki, ko so bili v Ljubljani francoski generali semkaj, jih naprosili, naj sporočilo v Parizu, da so Hrvati proti ujedinjenju in jih rotih, naj prepričijo ustanovitev Jugoslavije. Neposredno, predno ga je dal bivši demokratični minister Pribičević zatvoriti, je posiljal nešteto izjav preko Italije v Pariz, London in Ameriko, izjav, da je velik del našega naroda proti ujedinjenju. Francoski listi, ki nam niso bili naklonjeni, so bili polni Radićeve agitacije.

Radić teza izdaialskega delovanja je bil Radić zatvorjen. Da ni prišlo do sedaj do procesa, je pripisoval samo okolnosti, da naše meje proti Italiji se niso ugotovljene, kaiti v procesu bi se dokazalo, da je Radić razpletel obširno agitacijo za to, da bi se odstotek del slovenskega ozemlja proti temu, da nastane samostojna hrvatska republika.

Kaj se je sedaj zgodilo? Koroščeva vlada je izpustila Radića na prostoto in mu dala s tem priliko, da more nadaljevati svoje protidržavno delovanje. Ali so bile živte naši prostovoljci zato donirčene, da ho smel Radić s Koroščevim orvilenjem rovati proti Jugoslaviji? Ali je radijo nešteto naših junakov v jugoslovenskih legijah, da hodo smeje izdajice pod zaščito vlade nadaljevati svoje uničujoče delovanje?

Politične vesti.

= Radić in tovariši na svobodi. Zagreb, 27. februarja. Danes sta bila iznajčena na svobodo Stipo Radić in dr. Pazman, utri izpuste iz preiskovalnega zapora tudi dr. Mačka in Kežmačna. Stipo Radić je dobil od državnega pravdništva akt, da se kazensko postopanje proti njemu ustavlja, češ da ni nobenega pravne povode za nadaljnino kazensko postopanje. Radić bo torej lahko sedaj svobodno nadaljeval svojo protinardno in protidržavno pronaščano. Živila takšna narodna vlada!

= Sestava hrvatske vlade. Kakor se zatrjuje, bo imenovan za hrvatskega podbana dr. Franko Potočnik, za poverjenika za uk in bogocastje prof. dr. Bazača, za poverjenika za pravosodstvo dr. Gjurkovič, za poverjenika za kmetstvo dr. Rittig, za poverjenika za agrarno reformo pa Gertmanovič. Poverjeništvo za socialno skrbstvo se zdrži z resorom za narodno zdravje in se poveri to mesto dr. Millvolt Dežmanu, glavnemu uredniku »Obzora«.

= Poslanica novega hrvatskega bana. Novi hrvatski ban dr. Laginja je izdal poslanico na narod, v kateri pravi med drugimi: »Kako bomo uredili skupno nam domovino, to je stvar bodoče ustavotvorne skupščine.

ne. Moja žella in trdnja volja je, da se pripravimo za ta veliki posel razumno in dostojno. Ne grem za vprašanje kdo bo gospodoval nad drugim, marveč treba je, da nlemento tekmujejo tako Hrvati kakor Srbi, kako bi bili dobremu bratu boljši brat. Kolikor bo v moji moći, bom ščitil sirote in one siromake, ki so brez svoje krije zlasti pa v težkih letih vojne in tudi kasnejne pretrpeli največje goričje. Za javne nastavljence ne bom vprašal, kateri stranki pripadajo, marveč se bom trudil, da se pončim, kako služijo kralju in narodu in kako izvršujejo zakone... Jaz sem sin kmetske roke iz kraja, kjer daje zemlja vsega, kar je potreben za življenje. Zato mislim, da bom lahko razimel kmete in delavce. Ali tudi oni morajo mene pravilno razumeti. Kmet ne more živeti brez pluga in motike, delavec ne brez kruha. Treba je torej, da se spravi dobrobit enih kakor drugih v sklad. Kmetje in delavci, kakor tudi vsi drugi stanovi bi se luto prevarili, ako bi sledili nanku, da moraš dobiti temvečno plačo. Čim manj de-

V želvi torej lahko opažamo božajen pred smrto, opažamo lahko tudi tisto skrb, ki tare in zatare človeka, opažamo pa lahko še druge stvari, ki človeku ustvarjajo strah.

Kak strah nam je hotel tukaj napisati Cankar, torej ni lastno. Prejko strah pred smrto. Ali v tem pogledu so drugi ta strah že bolje opisali.

Nehote se pri Cankarjevem »Otkusu spominjam Ricckerta in njegovega »moža v Siriji«. Tam visi človek v vodniku, držeč se za gramic, nad sabo razlučenega velbloda, pod sabo pa lačnega zmaja. In ko bolj natanko opredelite svoj gramic, zagleda miši, ki prav pridno glodajo na korenini tega grmca, tako da se bo vse skrovil s človekom vred prav kmalu utrgalo in padlo niz dol.

Tudi Maupassant — posebno v času, ko so že vlegale mesec na negovem genitalnem dnu — je sinal nekaj stvari, ki nas boli pretresajo, kot pa žalostna epizoda s Cankarjevem »Otkucem«.

Skušnjava me sili, da se nekoli, ko nečam z vprašanjem, ali in kolikor snada v umetniški spis ostydno, strašno in grozno.

Sedaj, ko sedi moderna s svojim naturalizmom na prvem mestu, do-

bil, ker bi držal se teh naškov predali tako kmetje kakor delavci. Kot poglavari te zemlje bom se trudil, da se zadnji med vami prepišča, da mora biti naš narod in naša država nesproti inozemstvu ena celota, v kateri vživovalo Hrvati, Srbi in Slovenci na temelju popolne ravnočravnosti popolno svobodo narodnega in kulturnega razvoja. Ne dajte se zapeljati govoricam tujevc, ki so stoljetje in stoletje vzdrževali svoje gospodstvo na medesojnem neslogi nas Jugoslovenom. Naša nova država je dovolj prostrana in dovolj močna, da je lahko sama svoja. Davajoč svobodo in blagostanje svojim sinovom, ne bo več dajala tujem gospodarjem blago božje, ki je v njej. Presecen sem, da vam morem, postavljen vsled poverjenja Njegošega kraljevskoga Visočanstva regenta Aleksandra, na svoje stare dni na cestoto stolico hrvatskih banov, s te stoice sporočiti svoje misli in svoj iskren pozdrav.

= Vprašanje pokrajinških vlad. V vprašanju pokrajinških vlad pričuje »Jutranji List« situacijsko poročilo iz Beograda, iz katerega pošema tole: »Za hrvatsko vlado se prenaira klerikalci, hrvatska zajednica, srbski radikalci in Medakovič klub. Dočim je Hrvatska zajednica zahtevala vsa mesta v vladi zase in bi bila pripravljena prepustiti samo eno mesto klerikalcem, so reklamirali srbski radikalci tri mesta v hrvatski vladi, klerikalci tudi tri, klub Medakovičev pa tudi tri. Vprašanje bosanske vlade je še bolj zamotano. Tam bi radikalci radi imeli vse portfelje in so pripravljeni v način slabšem slučaju prenustiti samo eno mesto Hrvatom in to pod pogojem, da ne pride na to mesto nobeden izmed prorossiranih bosanskih klerikalcev. Gledo slovenske vlade bi bile vse stranke v vladnem bloku pripravljene prepustiti vsa mesta klerikalcem, naravnopod pogojem, da leti ričesar ne zahtevalo nitil v Bosni niti v Hrvatski, na kar pa zonet klerikalci nečelo pristati. Radikalna stranka ima glede sestave pokrajinških vlad tale načrt: V Bosni sami radikalci, eventualno I Hrvat, v Hrvatski 3 radikalci z vstetim podnom, ostale portfelje pa naj si porazdele Narodna klub in klerikalci. Gledo Slovenije so radikalci voljni prenustiti vsa mesta klerikalcem...« Iz teh vesti je razvidno, da bi naj bila Slovenija tista krava, za kojo katere sedaj haratanjo radikalci in klerikalci. Za ceno, da dobe absolutno gospodstvo v Sloveniji, bodo klerikalci gotovo privolili v to, da zavladajo v ostalih pokrajinah radikalci.

= Slovo bosanskega deželnega predsednika. LDU. Sarajevo, 27. februarja. Danes je predsednik bosanske pokrajinške vlade g. Atanasije Šola izročil svoje posle načelniku Sokrata Petroviču. Pri tej priliki se je predsednik na svečan način poslovil od uradništva. Zahvalil se je za lojalno sodelovanje ter jim priporao, naj vse svoje sile v službi posvetjuje kralju in domovini, imajoč pred očmi samo državne in narodne interese, pozahajajoč na osebne in strankarske. Predsednik je nato prosil uradnike, naj pomagajo tudi njezovemu nasledniku ravnatelku, kadar ničemu. Uradniki so pozdravili predsednika s prisrčnimi »živo«-klici.

= Zagrebčani vabijo rentna na poset. V sredo zvečer so bile v Zagrebu na čast banu dr. Laginja velike manifestacije. Manifestante je načrtovali blizu začetku župan dr.

be se ljudje, ki trdijo, da je v leposlovju, ozfoma v umetnosti, vse dočnustvo. In veliko jih je, ki prihajajo z obrabileno frazo: naturalia non sunt turpia.

Meni se pa vidi, da je v tem oziru še vedno merodajno tisto, kar je pisal Lessing v svojem »Laokonu«: Ostudnost je izključena iz umetnosti! — Ker je na pojmu ostudnosti časi subjektiven, mora se pisanjeti tudi po tem ravnati. Če bi se n. pr. v moderni prikazal roman, katerega glavni junak bi ledel potvice, potresene z mohami ali kobilicami, ali pa večerjal razgout, napravljen iz debelih, rdečkastih glist, bi tak roman v Kitajski morda imel svoje občudovalec, pri nas pa bi bil nekaj ostudnega in slabega.

Lessingova načela pa veljajo tudi za grozno in strašno, kar ni izključeno iz umetniških proizvodov.

= glavnega dela umotvora na ne more tvoriti, ker bi drmeče občutek groze zadavil občutek lepot.

Cankarjeva novela »Na otoku ne obzira ničesar ost'črno. Učinkovati pa hoče ta snis z grozno in strahom. Po moči misli se nisatelj nekaj ni posrečil, ker z negovega »Otoka« ne mutti tista groza, ki omamita in pretresa čitatele.

Skrbil, ki je predlagal, da se podigne regentu Aleksandru udanostna brzozavka ter se ga objednem povabi, naj čmreje poeti Zagreb.

= One vadis Jugosavia? Pod tem naslovom piše »Beogradski Dnevnik«: »Italija se veseli, Bolgari se smejo, madžarski imperijistični megalomani čakajo samo na znak, da udarijo na nas. A Karel in Nikola? Karol vzradošen posluša preko svojih agentov Franka in Sachsa kako mu kljče frankovska sodrža »renegati in izmešči našega naroda po ulicah jugoslovenskega

Zagreba »živio.« In Nikola? Ta izdajalec, ta nasilnik že razmišlja o svojem triumfalnem povratku z bando propadlic in plačalnici v svoj zapuščeni grad na Cetinju. O sramoti! Ali Vsegamogočni samo naši zemlji ni dal sreč? Ali naj nazadujemo samo mi, dočim vsi drugi tekmujejo med sabo, kdo bi bil prvi? Kam ja dramo? Vse povsod okrog nas napade in svoboda. Ali se bo edina tiskinja slavne prošlosti zavila v mrak in temo? Quo vadis Jugosavia?

Telefonska in brzozavna poročila.

F. IČEV KABINET PRED DEMISIJO?

Beograd, 27. februarja. V političnih krogih, ki so navadno dobro područeni, se zatrjuje, da so dnevi Protičevega ministarstva že ščetni in da se nahaja neposredno pred demisijo. Na obzoru se vidi, že konture neutralnega uradniškega kabineta, za katerega se baje, že vodijo neobvezna pogajanja.

ZA POLJEDELSTVO.

LDU. Beograd, 26. februar. V ministru za poljedelstvo in vode se je ustanovil odsek za potičevanje v poljedelstvu. Njegova naloga je, organizirati delovanje raznih poljedelskih zavodov, kakor tudi dajati smer vprašanju, ki se tičejo poljedelstva v naši državi.

IMENOVANIA PRI POSLANIŠTVU.

LDU. Beograd, 26. februar. Za poslaniške svetnike v čini generalnih konzulov so imenovani: dr. Stanoje Mihailovič v Atenah, Aleksander Gjorčević v Bernu, Stevan Pavlović v Bukarešti, vsi I. razreda. V Novem Jorku sta imenovana Branislav Adžemovič in Radomil Milačević za poslaniška svetnika II. razreda, pri Vatikanu pa konzula III. razreda znani književnik Ivo Andrić, desedanji tiskar v ministarstvu za božične in Henrik Bully. V Pragi je imenovan za konzula III. razreda dr. Janko Vodvarka.

LDU. Beograd, 26. februar. Poslaniški tiskar v Madridu, Marko Čemović, je imenovan za generalnega konzula II. razreda v Odesi.

UJETNIKI Z JAPONSKEGA.

LDU. Split, 26. februarja. Včeraj je došlo v Zagreb 70 Jugoslovenov, ki so se kot blvši mornarji avstro-ogrskih vojnih ladje »Kale« in »Elisabeth« nahajali v ujetništvu na Japonskem.

NELOJALNOST ITALIJE.

LDU. Beograd, 26. februar. Po vseh iz Pariza so tamnošči italijanski krog sklenili, naj italijanska mirovna delegacija podpira razne neupravičene želje in zahteve Madžarov, Romunov in Bolgarov, da bi s tem skodoval Jugoslaviju. Politični krogi ostro obsojajo to neštejno postopanje italijanskih državnikov.

STRAH PRED AMERIKO.

LDU. Beograd, 26. februar. Italijanska vlada je izjavila šovinističnemu italijanskemu časopisu »željo«, da bi pisanlo o Ameriki in o predsedniku Wilsonu zmernejje, ker more Amerika za vedno odtegniti Italiji kredit in dovoz živil.

SEDEM WILSONOVIH NOT GLEDE JADRANA.

LDU. Washington, 27. februarja. (DKU) Brežično. Državni oddelek za zunanje posle je včeraj naznani, da bo takoj objavljenih vseh

sedem not predsednika Wilsona glede jadranskega vprašanja.

LDU. Pariz, 27. februarja. DKU. (Brežično.) V odgovoru, podanem zunanjemu ministru, se predsednik Wilson je vrhovni svet dne 20. januarja stavljal jugoslovenski delegaci. Nota kaže naklonjenost, vendar pa ne vsebuje nobene rešitve.

LDU. Pariz, 27. februarja. DKU. Ameriški poslanik v Parizu Wallace je snoči generalnemu tiskarju v zunanjemu ministru Paleologou izročil besedilo odgovorne note glede jadranskega vprašanja. Enaka nota se je izročila v Londonu. Besedilo note, ki se naj pošije v Washington v odgovor, bosta določila Lloyd George in Millerand.</

od madžarske meje in ga preiskalo radi denarja. Nato so ga kljub temu, da sta intervenirala dva avstrijska finančna stražnika, pretepal in vleklj na madžarsko ozemlje, ga tam sklepali do nagega in ga po golih podplatih bili s šibami, da ga s tem prisilijo, da pove, kie ima denar. Iste dne so nekemu kočijažu, ko se je pojal na Madžarsko, madžarski organi konfiscirali konje, voz in blago in kočijaža zaprli. Morda gre tu za čine Horthyjevih čet. V zadnjem času se take samolastnosti madžarskih čet množijo. Dogaja se, da se potniki jemlje padnji vinar iz žepa. Ne prestano se dogaja, da madžarski organi prestopajo melo in konfiscirajo blago z avstrijskega ozemlja. Državni kancelar je naznanil, da bo v tej stvari poslat madžarski vladni energetični protestno noto. — Nato sta državni kancelar dr. Renner in sekcijski šef dr. Davy poročala o nameravanih administrativnih odredbah za Zapadno Ogrsko.

NOVI ZAPLETIJA GLEDE NEMČIJE.

LDU. Pariz, 27. februarja. DKU. Agence Havas poroča: »Matinov« urednik za zunanje posle Sauerwein poroča v brzovajki iz Londona: Francija naj sklene z Anglijo vojaško zvezo neodvisno od ratifikacije miru po Ameriki. Dalje se zahteva zasedba Porenja za tako dolgo, kakor ho to potreba, in razširjenje zasedbe na ruhrske ozemlje, potem trajno finančno in gospodarsko podporo za obnovo. Krajevno in časno razširjenje okupacije v Porenju je za Anglijo jake neprijetje. Angleškemu vrhovnemu poveljstvu tudi ni po godu, da ima Francija tam črne ali maronkan. Čete. Trdi se, da bo razširjenje okupacije pustilo Francijo in Nemčijo in naposled vso Evropo v stanju, ki ni ne vojna, ne mir.

ŽELEZNICA STAVKA V FRANCIJI.

LDU. Pariz, 27. februarja. (DKU.) Agence Havas poroča: Stavka v pariškem okolju je neizpremenjena. Gibanje se je razširilo tudi na vzhodne železnice, kjer je bil ustavljen promet, ki pa bo, kakor upajo, po podne že zopet deloma otvoren. V ostalem se je položaj izboljšal, kakor poroča ministrstvo za javna dela. Na železnicni Pariz - Lyon - Sredozemsko morje je promet deloma zopet otvoren.

LDU. Pariz, 27. februarja. (DKU.) Agence Havas poroča: Ministrstvo za javna dela bo v zbornici proslilo, da se sprejme zakonski načrt, po katerem se smejo rekvirirati tovorni avtomobili, ako je železniški promet prekinjen.

ZAVEZNIŠKI ROK ZA SODIŠČE V LIPSKEM.

LDU. Berlin, 27. februarja. (DKU) Poo »Achtuhr - Abendblatt« poroča pariski »Temps«, da je svet zavezniški določil rok, v katerem mora Nemčija predložiti razsodbe lipškega sodnega dvora, na šest mesecov namesto treh mesecov, kakor je bilo prvočno določeno.

ZA PRIZNANJE REPUBLIKE.

LDU. Dunaj, 27. februarja. (D. kor. urad.) Ukrajinski tiskovni urad poroča iz Pariza: Predsednik ukrajinskega mirovnega odposlanstva v Parizu je izročil predsedniku vrhovnega sveta noto, v kateri prosi, da bi se ukrajinska republika priznala, in kjer poudarja, da more Ukrajina v olajšanje gospodarske krize nuditi zgodnjim evropskim državam velike količine žita, sladkorja, jajc, kožuhi, usnja in semen.

ČEHOSLOVAŠKA IN SOVJETI.

LDU. Moskva, 27. februarja. (DKU. Brezžično). Sovjetska vlada je pozvala čehoslovaško vlado, naj se takoj jame pogljati glede miru.

BOJI NA RUSKEM.

LDU. Berlin, 27. februarja. DKU. »Deutsche Allgem. Zeitung« poroča iz Kodanja: Ruska brezžična brzovajka iz Moskvejavila, da so boljevi napredovali na južno - zgodnjem frontu in osvojili več krajev. V Sibiriji se bojujejo rdeče čete z lokalnimi belimi četami, ki plenijo prebivalstvo.

STAVKA DUNAJSKIH OBČINSKIH URADNIKOV.

LDU. Dunaj, 26. februarja. ČTU. Občinski uradniki z dovoljenimi prištevki niso zadovoljni. Ker ni bilo vsem njihovim zahtevam ugodeno, izbruhne 1. marca stavka.

NEMIRI NA IRSKEM.

LDU. Berlina, 27. februarja. (DKU) Po »Abendu« poroča »Daily Mail« iz Dublina, da so bili v Dublinu in Corku ponovni težki izgredi irskih nacionalistov proti angleškim častnikom in vojakom. Podkralj French je izjemno stanje razširil na vso Irsko ter uvedel cenzuro. Mnogo sindajnovcev je bilo aretiranih.

Pismo iz Celovca.

V Celovcu postaja od dne do dne bolj živb. Po ulicah se vidi gruča ljudi, ki gestikulirajo z rokami in življeno zatrjujejo: »Mi hočemo glasovati za Jugoslavijo! Sem in tja se vidi tudi vojaške patrole, ki vodijo v svoji sredini ugledne Celovčane. Kam, ni znano, a menda že k sodnji. Vzroči: simpatija za Jugoslavijo. Vojaške patrole pobirajo v javnih lokalih gostom denar. Puste jim le toliko, da morejo še dva ali tri dni živeti. Denar, pravijo, da oddajajo davkarji. Vse to diši precej po boljevizi ali komunizmu, pa ni čuda, da so počeli meščani na cestah in na shodih odločno zahtevati, da se cona. »B« takoj priklopil k Jugoslaviji. Bil sem navzoč pri enemu takih shodov pretečeno nedeljo, kjer je govornik zbranemu občinstvu (bilo jih je 280 do 300 oseb) razlagal, da je skrajni čas, da se celovško prebivalstvo, kakor prebivalstvo cone »B«, sploh izjavlja za priklopitek jugoslaviji, ker čez eden ali dva meseca bodo že prepozno. »Imam zanesljiva poročila iz Borovlja in Velikovca,« rekel je govornik, »da se tam ni skrivilo niti enemu človeku nemške narodnosti lasu, nasprotno, večina njih je dobro plačana še vedno v službi, n. pr. pri občini, v tovarnah in drugih podjetjih, čeprav ima jugoslo-

venska vlada vso moč in pravico v rokah te ljudi brez daljnega odpustitve in jih pognati čez mejo, da bi nam pomagali stradati. Ljudstvo nemške narodnosti je v Jugoslaviji enako-pravno z ljudstvom slovenske narodnosti. A mi? Kaj imamo mi? Poleg lakote preganja nas še grozen strah, da postanemo kolonialci, to se pravi, sužnji tujih nam sovražnih držav. Mi, naši otroci in vnuki bomo delali kot črna živila in še ne bomo mogli poravnati dolga, ki nam ga je zapustila Avstrija. Dovolj je gorja in lakote! Kdor hoče še naprej trpeti, naj gre kamor hoče, a mi smo dolžni svojim starim materam, očetom, ženam in otrokom, da se izjavimo za Jugoslavijo, ki nas kot poštene Nemce sprejme v svoje okrilje in nam bo darovala svobodo in življenje! — Zborovalci so mu živahnopritrivali.

Le klika okoli »Štima« in »Karn. Landmannschaft« tega še ne sliši in čaka menda dejanj, ki jih bodo na zelo presentila. Razume se, da tudi Slovenci, ki prebivajo v coni »B«, z veseljem pozdravljamo spremembu, ki se je pojavila, in čakamo s težkim srcem, da se priključimo k coni »A« in s tem pripademo v okrilje naše majke Jugoslavije. — *

Kako Italijani Širijo kulturo v Ajdovščini.

Kakor povod drugod v zasedenih krajih, tako so Italijani ob svojem prihodu v Ajdovščini zatrl vse društveno gibanje.

Poleti 1919 pa je tamošnja mladina sprožila misel, da se obude iz spanja pre obstoječa društva in predvsem »Sokol«, ki je pred vojno razvijal tako živahnodelovanje. Zbral se je krožek gospodarjev, dajkov in drugih zavednih mladeničev in je slednji dosegel, da so mogli nastopiti dne 30. avgusta 1919 z dramatično predstavo ob siljanji udeležbi. V to svrhu se je moralata še popraviti prejšnja dvorana in televadnicu ki je bila v razvalinah iz eksplozije tela 1918. Moral se je napraviti nov oder, ker je od prejšnjega ostalo le še nekaj razbitih kulis. A tudi da dovoljenje se je moralato proračnati brez konca in kraja pri karabinerjih. Prvi uspeh je obdržal člane dramatičnega krožka. Nadaljeval so delo in posrečilo se jim je, da se je uporabilo še več iger, tako da se je obeta, da se iz skromnih početkov razvije v Ajdovščini stalno gledališče s povprečno dnevno predstavama na mesec. Vzglad Ajdovščine je vplival ne samo na okolico nego tudi na vso Goriško in bližnje zasedene kraje vojvodine Kranjske.

V Ajdovščini so si Italijani v tamošnjih predstavah napravili veliko in res udobno gledališče v kinematografi, kamor so s svojo le njim lastno viličnostjo ne prestano in na vse načine vabili naše ljudi. Vabili so jih, rotilli, proslili, prenjevali z avtomobili, napajali, hranili itd. — vse brezplačno. V začetku so žalil, da pridebili precej omahlikovcev in neznačajne žvez, posebno med ženstvom.

Mnogini Lahom pa ni dalo spati delo, da so vsled slovenskih dramatičnih predstav izgubili v svojem »gledališču« in kinematografu skoraj vse domače občinstvo. Njihovo »gledališče« je prišlo polagoma na tako nizko stopnjo, da je vsakdo, ki je prisostvoval kaki njihovi predstavi, rekel, da se našlaša beznica tržaškega starega mesta na more kosati s tem hramom 2000letne kulture. Kaj se je vse počenjalo v tem »gledališču« in zunaj od strani Italijanskih »umetnikov«, posebno pa »umetnice«, se ne da popisati. Ni čudno, da jim je vsakdo, ki je čutil kal sramu v sebi, obrnil hrbit, čim je viden ogromno razliko med Italijanskimi in našimi predstavami.

Zato so Italijani pričeli gledati v našem dramatičnem krožku (»teatro slavo«) nevarnega konkurenca svojemu podjetju in obenem tudi naševarelnega nasprotnika svojim raznorodovalnim namenom. Radilj so pričeli nečuvno gonjo proti dramatičnemu krožku. Ker pa niso vse šikane nič pomagale, so pričeli z moledovanjem,

da bi jim dramatični krožek in gosp. Bratine (lastnik dvorane) prepustili svojo dvorano za njihove predstave. Ker niso tudi na ta način niti dosegli, so Italijani vrgli v boj vojaške osebe.

Ko jih je ravnateljstvo predstavilo pod kap iz svojih prostorov, ki so jih bili tako onesnažili s svojo »kulturno«, da so bili že podobni konjiskim hlevom, so moledovali za dvorano gosp. Bratine obljubili, da bodo v bodoče delovale samo poštene gledališke družbe, a ne morda kakše šansonette »a 20 centesimi«. Pritiskali so na vse mogočne načine. »Pogajali so se nekaj tednov. Zahvalevali so, da bi naši dñeštantje sodelovali z njihovimi »umetnikimi« pri predstavah in končno, da bi se jim dala dvorana na razpolago za 14 dni v mesecu. Ni jim uspelo. Vsled tega so uorabili silo. Naprej so prepovedali napovedano predavanje ajdovščinske zdravniku o jetki in vsako delovanje Sokola, češ, da je avstriška vlada to delovanje ustavila. In da Italijanski komisariat nima nikakega povoda, to prepoved preklicati. Potem pa je prišlo do nečuvnega nasilstva.

Dne 9. februarja zvede se je vrsil sestanek Italijanskih častnikov, s karabinerskim in postajnim poveljnikom na čelu, z zastopniki dramatičnega krožka. Predmet razgovora je bil ultimatum s katerim se je zahtevalo, da dramatični krožek da Italijanom dvorano in oder na razpolago 14 dni v mesecu, sicer da ne dobni nikakova dovoljenja več za svoje predstave. Odgovor na ta ultimatum je bil: Odra ne dema, dvorano pa le, ako se nam vzame s silo, skupnosti ž njimi nečemo nikake, naj niso sploh puste pri miru in naj nam dajo ter dovolijo to, kar nam gre po slovenskih pravicah.

Cež dva dni so Italijani pozvali staresto Sekola na postajno poveljništvo, kjer so mu lavili, da mora biti dvorana od istega hiba naprej na razpolago postajnemu poveljništvu. To se je hmona razneslo po trgu, takoj pa je bila dvorana že polna mladih in drugih, ki so v ogroženju odnesli vse premičnine iz dvorane, razdrili oder in razdelili električno napravo itd. Pustili so Italijanskim »osvoboditeljem« le gole stene. In ce ne bi bilo prišlo medtem nekaj vplivnih oseb, blilo morda ostalo še manj kakor po eksploziji 1. 1918.

Takega nastopa naših ljudi Italijani niso pričakovali. Da pa pokažejo svojo »korajno«, so »zasedle« dvorano še isti večer z enim stražarjem, drugi dan pa so videli že nevarnost vstaje ter so zraven drugih odredov postavili v dvorano na mesec prejšnjega odra — dve strojnic s 6 možmi, ki stražijo dvorano noč in dan.

To je načinjeno »kulturno« čin Italijanov v zasedenem ozemlju. — P.P.

Neodrešena domovina.

Končna ureditev valute. »Gor. Straža« poroča, da se je dne 25. t. m. začelo izplačevanje dodatka 20% in sicer prti istih poštnih in davčnih uradih, kjer so se bili krome zamejnavale v lire. Do 5000 lir se izplačuje v denarju, kar je več, zato pa se strankam izročajo posebni državni boni.

Poročil se je v Gorici slovenski pisatelj gospod Damir Feigl, tajnik »Zveze slovenskih županov«, z gospicu Pavlu Cijevu. Naše čestitke.

Živilo obeta laška občina kmetovalcem in industrijalcem v goriških občinah. Iz laškega obvestila na razvidno, kakšna bo ta živila. Večkrat je bila že oblikovana živila, pa je ni bilo. Bomo videli, kaj bo sedaj.

Živila na Reki, LDU. Reka, 26. februarja. Cene živilom so vsak dan višje. Poslednji čas stane kilogram riža našlaške vrste 42 kron, dočim bi moral biti riž prav na Reki najcenejši. En kilogram sira velja 20 do 24 lir t. j. danes 150 do 180 kron. Meso se prodaja po 90 do 95 kron. Ena kokoš stane 200 do 250

zvezda zgodila začetkom februarja večila nesreča. V kaverni sta nabirala stavbene predmete Ivan Kravčina in sin. Kaverna se je začela zasipati in je pokopal oba. — V Dvoru pri Boču je povozil vojaški avtomobil 14letnega Frana Kenda. Bil je takoj mrtev. — Slovenski koloni v Brdih se giblejo. Na sestanku pri komisariatu v Gorici za samoupravne zadeve začetkom februarja se je poddarjal potreba, da se kolonstvo odpravi.

Lov na brigante v Istri. Karabineri imajo sedaj mnogo opravila z briganti. Nedavno so lovili nekega Rudolfa Vinzana, 25letnega, zelo nevarnega briganta. On je strelijal na nje pa ni zadel nobenega, karabinerji so strelijali nanj pa tudi brezuspešno. Razpisana je nagrada tisoč lir za vjetje Vinzana. Zadnje dni so karabinerji polovili nekaj brezpmembnejših brigantskih pomagačev.

Naši gostje.

V naslednjem podajamo kratke životopise odličnih srbskih gostov, dragih nam rojakov in somišljenikov, ki so prihiteli, da zastopajo iztočni del našega domovine, jugoslovanske in demokratske stranke.

Pavle Marinković je v 53. letu svoje dobe, svoje pravne študije je končal v Parizu ter se posvetil izprva odvetništvu v književnosti, pozneje pa diplomatski službi. Kraljevo Srbo je zastopal pred vojno kot poslanik v Sofiji in Atenah ter v Petrogradu, med vojno pa v Bukaresti. Minister je bil trikrat.

Djordje Nestrovčić je 55 let star, pravniške nauke je izvršil v Beogradu in vsled reakcije v domovini živel nekaj časa v inozemstvu, doma se je zlasti odlikoval v podroben narodnem delu, leta 1903. je bil izbran v parlament čigar član je do danes, in velja za izvrstnega političnega osebnosti Srbije in odličen govornik. V parlamentu je predsednik klubu demokratske zadržnice. Slovenijo je često posečal že pred vojno.

Gjorka Agatonović je 51 let star, filozofske študije je zvršil v Beogradu in vsled reakcije v domovini živel nekaj časa v inozemstvu, doma se je zlasti odlikoval v podroben narodnem delu, leta 1903. je bil izbran v parlament čigar član je do danes, in velja za izvrstnega političnega osebnosti.

Đorđko Zuglić je končal kravne študije v Beogradu leta 1914, rodil se iz Črne gore, kjer je v družbi somišljenikov vodil najstreno borbo proti srednjeveški reakciji bivšega kralja Nikite. Leta 1918. ga je nadzor izbral za člena državnega zavoda za župljenje vodnika v Podgorici, takozvane črnogorske konstituante, ki je izvršila kralja Nikito s prestola in proklamirala združenje Črnogorcev z Jugoslovijo. *

Dragiša Pečić je 49 let star, zvršil je pravne nauke 1894 v Beogradu ter se posvetil najprej sodni

pravih brigantov pa ne morejo ujeti. Poročajo, da se je pojaval v Istri zoper brigantski

vzvišenega italijansko - narodnega mišljenja. Tako je prav. S tem sta se vendar izločila enkrat za vselej iz hrvatskega narodnega občestva. Morda se jima v kratkem pridruži še dr. Šusteršič, ki je, kakor smo svoječasno poročali, že tudi zaprosil neko občino na zasedenem ozemljiju za vsprijem v domovinsko zvezo. Te tropresne deteljice so lahko Italijani pač veseli.

Pomanjkanje sladkorja v Velikovskem okraju. Vedno se čita v časopisih, da se v tem ali onem okraju deli sladkor. Tako je bilo pred nekaj dni v Zagrebačkih novinah, da se v Zagrebu deli sladkor skupno za 3 mesece naprej in sicer sladkor v kockah za ceno K 17 za kg. V vseh krajih se razdeli sladkor, samo Železna kapla v Velikovskem okraju čaka od leta 1919 na sladkor. Sicer se je od okrajnega glavarstva v Velikovcu že pred 6 tedni zahteval točen zapisnik, koliko glav je v občini Železna kapla. Zapisnik se je takoj odpustil in Železna kapla že zopet čaka 6 tednov na sladkor. Vsled tega so nastale nevzdržljive razmere. Prebivalstvo nima sladkorja. To prilikom so uporabili tukajšnji nemčurji ter si verižniškim potom preskrbeli saharin, katerega prodaja 10 gramov za 40 krov. Boljši sloji so si drugim potom pomagali. Ostalo je od zadnje izdaje sladkorja meseča decembra 1919 okrog 60 kg sladkorja. Ta sladkor je bil namenjen za doječe matere in bolhehne otroke, dobro se ga je samo potom zdravniškega izpričevala in potrdila občinskega tajnika. Priporočamo, da se okrajno glavarstvo potrdi nakazati občini Železni kaoli zaostali sladkor za januar in februar.

Direktne vozovje na Dunaj. S marcem se nadalje preuredi kurz direktnih vozov Dunaj - Zagreb in Dunaj - Beograd. Omenjeni direktni vozovi ne bodo več vozili preko Ljubljane, kakor dosedal, nego se odklonijo že v Celju in bodo vozili od Celja dalje z vlakom št. 39, od Zidanega mosta dalje pa z vlakom št. 510 do Zagreba. Beogradski voz se nato priklopil brzovlaku št. 5816. V nasprotni smeri odhajajo direktni vozovi iz Zagreba z vlakom št. 507 a do Zidanega mosta, se prestavita v Celje in se priklopita ekspresnemu vlaku št. 4.

Nove zvezne z Ljutomerom. Obratno ravnateljstvo Južne železnice javlja: Od 1. marca t. l. vozita na progi Maribor - Šnile - Ljutomer poleg dosedanjih vlakov še vlaka 50/1801 in 1826 a/821 a. Prometni časi so razvidni iz stenskega voznega reda.

Mir v Črni gori. V Črni gori so razmene vsak dan bolj povoljne. Posledne dni se je vdalj več stotin odpadnikov; v šumah jih je ostalo le še malo.

Dar ameriških rojakov. Tajnik Slovenske narodne zveze v Clevelandu, gosp. Frank Hudovernik postal je odboru znesek 500 krov in sočasno z denarijem naslednje pismo: Splošnovani odbor SHS žena za sročad v Ljubljani. Gotovo Vam je že znano, da je naselbina Cleveland že veliko naredila v korist Jugoslavije. V tej naselbini imamo dve domači politični organizaciji: Zveza Jugoslovenskih žen in deket in Slovensko narodno zvezo. Vedno smo delali za časa te svetovne vojne na vse kraje, za The American Red Cross, za naše solunske pristovolice, za Liberty-posojila, za vojne znamke, za War Chest ltd., kakor tudi za American Jugoslav Relief, ter že dvakrat pomagali pri posiljanju zabojev v staro domovino. Dostil je bilo dela in se danes se ga uradniki teh dveh organizacij ne strahimo in so se vedno na dela. Pred približno mesecu je g. urednik našega lista Ameriška Domovina povedal, da je nekaj mladih dečkov in deklek iz lastnega magiba nahralo nekaj denarja za reševje v starem kraju. Mr. Pirc, urednik lista, me je vprašal, kam naj posljam denar: v staro kraj ali v New York The American Relief. Pokazal sem mu »Slovenski Narod« iz Ljubljane z dne 23. decembra m. l., ki priča članek o Vaš podprtosti organizaciji. Ker nama je članek zelo ugodil, sva sklenila, da pošljeva omenjeno sveto Vašemu odboru, da jo porabitite v drah in končno namene. Ček se glasi na sveto 500 K in na ime prof. Fr. Jeran. Ko premete to pismo in denar, prosim, da mi pošrite prejem, ker se veliko pisanje izvrši in pokrade. V slučaju, da še kje dobim kakšen denar, boste Vi gotovo prvi, ki mi ga pošljem. Z narodnim pozdravom ostalaam Vam udani Frank Hudovernik, tajnik, t. r. — Otroci, ki bodo deležni teka denar, bodo gotovo z nami vred hvalejškim bratcem in sestricam onstran Oceansa za njihovo gulinljivo pozornost.

Služba božja v slovenskem Jeziku se vrši v nedeljo ob treh pooldne v tukajšnji evangelijski cerkvi na Gospodinjski cesti.

Kultura.

Zavetna razstava. Slovenko, ki so se od nekdaj zanimali za lepo ročna dela, opozarjam na prekrasno razstavo branških vezenin v ohrlini loli. Razstavljeni so veliko število prekrasnih prtičkov, robov, košulj, šopitev, bričat, prevlek ter druge drobnarji, ki jih zanesi tako ustinku. Ne pravem bosankom, doma od Ženeve

do Švicarske - brez tega nista, prav tako nista vidimo divna, s zelenim, zelenim in svilo izvesno bordure: stilizirano cvetje, listje in sadje, pa tudi motivne iz živilstva. Vezenine so izredno fine, izvirne v à jour - tehnik ali s plastičnostmi vbojni ter kažejo pravo umetniško častovanje vezil. V Bosni in Hercegovini zanesno dokleta že kot dvajsetletni otroci s takimi deli, ki so glavnii del njihove bobe. Vsake dekle ima poseben krovček, kamor spravlja dovršena dela, ki so njeni največja dika, njen ponos. Čim večji je čim bolj napoljen je ta krovček tem bolj se more ponosati nevesta. Minogo Bosank je, ki imajo po več sto komadov takih dragocenih vezenin. A tudi vsaka revna nevesta jih ima vsaj nekaj, ker običaj je, da prima vsem moževim sorodnikom vsaj po eno darilo, ki ga je izvršila sama. Bosanska devojka vzeve vse svoje hrenjenje, svoje nade, vse svoje misli na moža, ki ga morda še niti ne pozna, a ga pritakuje v te voze vezenine. To je njen najljubše delo, to so njeni ljubavna pisma, njeni ljubljiva pesmi. — Slovenke, ogledi si prelepa ročna dela naših bosanskih sester! Vstopnina le 5 K. Čudno je, da se slovensko živstvo tako malo briga za to razstavijo. Tako malokaj dobitno v Ljubljano kaj novega a še takrat, ko se nam nudi prilika, da bi videle kaj lepega, smo neduplitivo brezbrizne.

Minka G. — **Ljubljanski Zvon.** Izšla je prva stevilka letosnjega »Ljubljanskega Zvona« z naslednjo vsebino: Oton Zupančič: Na molu — Franjo Rožič: K veliki masi. Ivo Šošt: Gospa Silvia. — I. V. v. p. o. t. ē: Epilog »Jugoslovenski razstavi« v Parizu. — C. Golart: Napitnica. — A. Funtek: Ignacij Boštnik. — I. Albrecht: V zatisu. — Franjo Rožič: Nocoj. — Fran Govekar: Zabota. — Janko Samec: Pan. — Književna poročila: Engelbert Gangl: »Vinski brat.« (Panteck) — Ant. Melik: Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. (A. Kos.) — Slovenska Šolska Matica: Pedagoški letopis za leto 1916, 1917 in 1918. (Fran Erjavec.) Sekulić Izidora: Iz prošlosti (G. Cremošnik). — Ivo Zoričić: Poljoprivredne prilike Hrvatske in Slovanie. (A. Metlik). — Kromka: Vasičeva knjiga »Karakter i mentalitet jednog pokolenja. (G. Cremošnik). — Savremenik. — Državno in kulturno jedinstvo. — Nove knjige.

Sokolstvo.

Izredni občni zbor telev. društva »Sokol« v Ljubljani bo v nedeljo, dne 14. marca ob 9. popoldne v televodnici z dnevnim redom: Poročila funkcionarjev, volitev: odbora, župnih in zveznih delegatov in služnosti. Članske legitimacije je pristnosti s seboj, kdor je nima, jo lahko dobri pri društvenem blagajniku bratu Joško Blažu, ki uraduje vsak dan od 16. do 19. v odborovi sobi v Narodnem domu.

Telovadno društvo Sokol II v Ljubljani naznana da priredi dne 6. marca t. l. v veliki dvorani hotela Union veliki družabni večer s telovadbo, na kar že danes opozarja p. n. občinstvo.

Na občnem zboru društva za zgradbo in vzdrževanje »Sokolskega doma« na Viču je bil izvoljen sledeni odbor: Predsednik Avgust Praprotnik; odborniki: Ivan Čašperin, Franc Golob, Albert Drganc, Jože Lojk, Otmar Herman, Viktor Jelenčič, Rado Sturm, Anton Thaler; predsednica: Fran Lukman, Fr. Jurman; predsednika: Božidar Fran in Mancini Zvonko.

Izredni sodišči.

Zankulva razprava. Včerajšnji večerni list je prinesel razpravo proti trgovskemu domočniku Brčiću, ki je bil uslužben pri razdelovalnem drž. Vse bi bilo prav, če bi se bila razprava res vršila, a za včeraj napovedana razprava pred ljubljansko poroto je bila preložena. Edino »Slovenčev« poročevalec je prisostvoval torek tej razpravi, ki se ni vršila.

Porotne razprave dne 27. t. m. Popoldne so se nadaljevale pred ljubljansko poroto še sledeče razprave: 1.) Tatvina firme Č. R. Razprava proti strojniku Francetu Kaduncu zaradi tatvine dveh sodov firmeža v vrednosti 15.620 K je bila preložena, ker je obtoženec navedel še druge osebe, ki so pri tej tatvini več ali manj kompromitirane. — 2.) Tatvina jekla. Ivan Švab, čevljalar v Ljubljani, je bil zaradi hudoletva tatvine obsojen na šest mesecov težke ječe, ker je dne 16. januarja letos z vojaškim vozom skrival večer odpeljal iz skladischa vojaško stavbene urada 860 kg jekla v drogih, cenjenega na 17.200 K, ter ga hotel prodati nekemu neznanemu. Njegov tovarš Anton Ilavar, posetnika sin, je bil oproščen na podlagi krivdoreka porotnikov, ki so z 5 na 4 proti 4 »da« zanikal njegovo skrivido.

Ročna granata ni igrača. Na Savi pri Jesenicah je delavec Janez Zupančič že prevrata sem hramil v svoji dravsmici — eno ročno granato. Dne 7. januarja letos je bil ponovni v pisanosti zelo razajaran. Včeraj je to granato in jo vrgel proti oknu stanovanja svino materje. Granata je prilepla ob železni okenski križ ter pada na zemljo, kjer je eksplodirala. Pred ljubljanskim porotnim sodiščem se je moral včeraj, dne 26. t. m. poslovati Janez Zupančič zaradi pregreška po § 3. zakona z dne 27. maja 1885. št. 134 nekdanjega drž. zak., kateri zakon dolga kazen od treh mesecev do treh let, če kdo hrani grožje in druge sebe ozimbavne dovo-

lenje. — Ta zakon so nekdanji Habsburžani ustvarili pred vsemi z bojazni pred rovarji, zlasti tržaško kreditencos. — Zupančič se zagorja na popolno pisanost. Porotniki so potrdili prvo glavno vprašanje, da je Zupančič krv, da je hrani granato brez oblastvenega dovoljenja. Zanikal pa so drugo glavno vprašanje, da je namenoma vrgel granato v okno. Sodišče mu je na podlagi tega krivdoreka prisodilo dva meseca strogega zapora. — Zupančič se je porotnikom globoko priklonil.

Zavratni humor. — Družinska tragedija. Pred ljubljanskim porotnim sodiščem se danes 28. t. m. zaključuje zadnji akt družinske drame, ki se je odigraval v vasiči Zalog med Brdom in Moravčami v hiši 5 posestnice - v dove Antonije Križman št. 16. Franca Gorta je bil v noči 23. novembra 1919 v postelji zavratno z bodalom umorjen. Gorta je bil hranec pri posestnici - vдовci Antoniji Križman, materi peterih otrok. Služil je pri njej že deveto leto. Pred dvema leti ga je bila Križmanica sprejela za hlapca, ko je prišel iz netletne ječe, katero je prestal zarači nboja neke ženske iz Hrušice. Gorta je bil velike rasti, močan, deaven, trezen, zamisljen. Ni v gostilni zahajal. Bil pa je tudi nasihnega in zlobnega značaja, vsled česar ga vaščani niso marali. Domači otroci so se ga zelo bali. Na Križmanovem posestvu se je cutil bolj gospodarja kot hlapca. Otrokom je dajal zelo pičlo hrano. Otroci so se mu v obraz dobrivali, a bolelo jih je srce, ko so videli, da živi z materjo v dinem zakonu, kar je bilo po vasi splošno znano. To je najbolj peklo sina Ivana Križmana, današnjega obtoženca. Družina, obstoječa iz matere - v dove, hčera Ivana, Angele in France ter sinov Ivana in Toneta, nahajajočega se v italijanskem vjetru. Je navadno spala takole: mati in hči Ivana skupno s hlapcem Gortom v sobi, v bližnji kamri pa ostali.

Zvečer med 7. in 8. dne 23. novembra je hlanec Gorta šel zgodaj spati. Kmalu tudi vsa družina, razen obtoženca - Ivana, ki je bil tisti večer pri svojem dekletu. Umor. Okoli 10. ure zavpije Gorta v postelji, da ga je nekdo zahodel in prosi gospodinjo na pomoč. Vdova Antonija vstane, napravi luč in vidi, da se Gorta v holečinah zvija na postelji. Začne klicati sosedje, ki so zrli grozen prizor hlapčeve smrti. Kmet France Kepic vpraša Gorta: »Kdo te je?« — On mu odgovori: »Naš!« Kmet Martin kuča pa: »Vidiš, Martin, to sem jaz zaslužil pri tej hiši!« — Okoli pol 12. je Gorta izdihnil v bolečinah.

Kritična noč je bila zelo temna noč - mlajeva noč. Ko so drugo jutro orožniki raziskovali, so našli morilno orodje — krvavo bodalo za hišo na butarah. Ivan Križman je takoj prehledel, ko so mu orožniki bodalo pokazali. — Bil je aretriran.

K razpravi je vabljeno 13 prič. Vas Zalog je malo, lepo selo, brojček okoli 11 kmečkih hiš pod vrhom Sv. Trojice. O vasi in mestu umor je nabit na tablo velik situacijski načrt.

Obtoženi Ivan Križman je nizek, zastaven mladenič, širokih pleč. Bil je vojak. Predsednik porotnemu sodišču — dvorni svetnik Pr. Regally, prisednika: svetnika dr. Travner in Rekar. Državni pravnik dvorni svetnik Trenz, Zagovornik: dr. Viljem Krejči.

Po prečitani obtožnici se prične zaslišanje obtoženca.

Predsednik: »Stopite semkaj! Ali ste slišali obtožbo?« Obtoženi: »Ja!« Predsednik: »Ali se čutite krijevega, kar ste storili?« Obtoženec: »Da. Sem storil!« Predsednik nato ugotovi, da je obtoženec dejanje dolgo tajil. Šele 11. t. m. ko ga je on (predsednik) zaslišal, je dejanie kot tako priznal. »Priznate?« Obtoženec: »Da.« Predsednik: »Sedaj počnite vse, kako je bilo!

Društvene vesti in prireditve.

Rodil občni občni zbor novšega društva »Ljubljanski Zvon« se vrši istri v nedeljo popoldne ob 3. v veliki sobi restavracije Narodnega doma. Članstvo sledi po položilosti!

Konsert popularne salonske orkestra se vrši v nedeljo 29. t. m. v saloni gostilne »Dražde«, Babičeva ulica 9. Začetek ob 18. popoldne.

Vokalni koncert »Mediteran« vzdružen v petek, 5. marca se prične danes razprodajati. Repetitor: Zdenko Šimonić se sedi na podlagi krivdoreka porotnikov, ki so z 5 na 4 proti 4 »da« zanikal njegovo skrivido.

Storitvena letnica društva prične dne 7. marca ob 10. uri dnevnino v Kranju na dvorni gmizilne Petra Mayerja kraljeve ali odvetnikov prve in četrtega leta. Na včerajšnji vodnik je množično izvedeno, da je vse sklenilo.

Število pov. tako skrilo, da je zadnji čas svetlobi za odvome. Brez dobrega psa ni pov. Da dosegemo koliko materialja je še ostalo, je sklenilo društvo prirediti ogled za posamezne okraje. Princemu z Gornejško.

Število pov. tako skrilo, da je zadnji čas svetlobi za odvome. Brez dobrega psa ni pov. Da dosegemo koliko materialja je še ostalo, je sklenilo društvo prirediti ogled za posamezne okraje. Princemu z Gornejško. Vse lovec in ljubitelje pov na Gornejšku, brez ozira na to so li pri načrtu društva ali ne, poslušljame na prijelje dne 7. marca t. l. svoje četveronočne tovarišje v Kranj in sicer fernache, brake in jamere. Ker gre predvsem zato, ugotoviti kakšen materijal imamo na Gornejšku, ogled ni omejen samo na čistokrvne pse. Posebna komisija strokovnjakov bo pse pregledala, popisala ter ocenila. Premisle se ne bodo delile, ker društvo ne razpolaga z zadostnimi sredstvi; tudi vožnja mora vsakdo zase in za psa plačati. Po končanem ogledu se bo vršil lovski sestanek v gostilni pri Mayerju. Na tem sestanku bo poučno

predavanje in razgovor o naših težnjah in potrebah. Vabimo vse lovece in ljubitelje pov na edinstvo na to so li člani društva ali ne. — Odbor Slovenskega lovskega društva.

Občni zbor Slov. zdravniškega društva v Ljubljani se vrši dne 18. marca t. l. ob 4. popoldne v magistrini dvorani v Ljubljani. Spored: 1. Volitev predsednika, 2. Poročilo knjižničarja o nabavi strokovnih knjig za 1920. 3. Poročilo društvenega delegata na pokraj. zdravstvenem svetu. 4. Poročilo o uvedbi zdrav. reda za Slovenijo načrtnim potom. 5. Slučajnosti. Radi važnosti tega zborna — ustanovitev zdrav. zbornice — se vabijo vse člani k sigurni udeležbi. — Mesto vence umrelu zdrav. zborni dr. Bretelu Edward je darovalo slov. zdrav. društvo v Ljubljani 100 krov za pokojniški zaklad.

Nainodeša poročila.

Jos. Kremen:

MISI.

Polovica, morda tričetrt vsake umetnosti je rokodelstvo. Kar še ostane, je seveda odločilno. — Umetnost izhaja iz umevanja in ne iz hotenja. Kritika Iz ljubezni, ne iz sovraštva.

— Razsvetljevati globine človeškega življenja, to je poklic umetnika. — Umotvor dela vtisk samo ob sebi umljivega in brez truda ustvarjenega.

— Bolje je, da mečeš svoje bise-re svinjam ko tepcem; svinje jih puste vsaj na miru, tepci pa jih pohtido.

— Srednji duhovi ne imponirajo, toda tepci imajo včasih impozantne uspehe. — Z nekaterimi ljudmi sploh ni možno govoriti, ker govore ne-prestan sami.

— Poznamo ljudi, ki imajo iz-reden talent, da na vseh poljih vse pokvarijo ali ponesnažijo.

Včasih pade igra prej kakor zastor. — Kdor hoče v življenju igrati vlogo, se mora predvsem inscenirati. — Če nima kdo nobene misli, napiše moderno tragedijo: če nima-ta dva nobene misli, napišeta libretto. — Ni treba, da bi bil vsak vladar modrijan. Neumne igre vladajo naj-dalje na repertoarju. — Marsikakšna resna igra zbuja posmeh, a nad marsikakšnem komikom bi se človek razjokal.

Ako kakšno igro kritika enoglasno hvali, ne obupai! Morda bo ob-činstvu vendarle še ugajala.

— Ako imaš tajnika ali blagajni-ka, kateremu moraš slepo zaupati, odpusti ga in vsemi si človeka, ka-teremu smeš gledati na prste in v knjige! — Ako delaš kot gledališki ravnatelj slabe kupčije, kaži povsod vesel obraz, kajti ves svet ve itak, da stoji pred polonom! Ako pa delaš dobre kupčije, smeš kazati vesel ali čmeren obraz, kajti ne verjame ti itak nihče, da imaš polno blagajno!

— Dandanes je čimdalje več ve-seličenja, a čimdalje mania veselja.

— Resnična svoboda je le v osamostenosti. Vsakršna družba in kakršnaki zveza je odvisnost, ki se polagoma stopnjuje do sužnosti.

— Vsak človek je upravičen do najboljših in najlepših užitkov; to-da le če si jih je sam zasluzil in sam pridobil.

— Večina žen je kakor flakon s parfumom: njeni čestilci uživajo aroma, njenemu možu pa ostane steklenička.

— Vse hazardne igre so prepo-vedane, le zakon je dovoljen.

— Prijateli in senca nista stal-ni, neno te spremljata le, kadar so jasni dnovi.

— Kako so srečni zdravnik! Nihove uspehe obseva solnce, a njihove pogreške pokriva zemlja.

— Ce bi bil Bog pred ustvarje-njem sveta skilčki komisijo, bi do danes ne bil gotov; če pa bi bil po-slusal kritike, bi ga bil že davno razbil.

— Zakaj nas ne spoštujejo, če smo hrvatski, ako nas sovražijo, če smo odkritoščni?

— Pretvarjanje po stalnih pravilih nazivamo dostojnost!

— Zakaj so naši grehi včasih naša sreča? Zakaj naše čednosti vir-vseh naših nesreč?

Gospodinje in služkinje.

Temni oblaki se zbirajo od dveh stra-ni nad Ljubljano. Uničujoče strele šviga-lo in ako se blagovorni roki organizatorja služkinj ne posreči preprečiti grozni katastrofe, vtonite bodo trpljne - služkinje v

Veliko hrvatsko paromilnsko dioničko društvo traži za što skorij ustup za njezino otpremljeno odjelenje **sposobnog činovnika** sa snanjem podvoznih tarifa, dalje za odelenje za žito sposobnog

činovnika za knjigovodstvo

koji mora perfektno stenografiati i pisati na pisačem stroju. Tra-zitelji moraju perfektno govoriti i pisati v srpsko-hrvatskom i nje-mackom jeziku. Ponude neka se stave pod "Paromilnsko društvo/ 1565" na administraciju "Slovenskega Naroda".

Št. 801/V. u. 1562

Razglas

O rekrutovanju mojstrov letnikov 1896 do 1900.

Glasom dopisa Ljubljanske polkovne okrožne komande z dne 27. februarja 1920, št. 676/Ad., je komanda Dravske divizijske oblasti rekrutovanje, ki bi se imelo pričeti dne 1. marca 1920. Odgodilo.

Odgoditev pa ne razveljavlja zplačevanje od 23. do 29. februarja 1920 in pa zplačevanja od 22. marca do 3. aprila 1920.

Mestni magistrat Ljubljanski,
dne 27. februarja 1920.

mora gospodinjska požrelcev, sovraživa in nemiljenec.

Vsi ludi so polni vprašanj o razmerju med služkinjo in gospodinjo. Vsak zagovarja po svoje, kakor mu pač najbolje prija. A najbolj se buduje nad gospodinjami. — Večerni List, ki nekaj časa sem vsak dan prepeva svojo nemilo pesem. — Ali je pa vse to neobhodno potrebno? Ali nimamo važnejših vprašanj v njej lepi, a te neu-rejeni Jugoslaviji. — Malo popustilistvo od te, malo od one strani in stvar bi šla nimo svojo pot. Kako so neki mogle živeti do-sedaj služkinje brez organizacije? In še po 20-30 let so služile v em in isti družini? Mar je res samo gospodinja postala po-sebilen hudober, medtem, ko je služkinja obdržala svojo angeljsko podobo? — Pojdite, pojrite! — Tok časa, hrepnenje po udobnosti, brezdelju, zabavi, pograbil je seboj služkinji, pa tudi gospodinju. Obe bi si radi ustvarili življenje kolikor mogoče udobno, brez dela, brez odgovornosti, a tega ne moreta storiti drugače, kakor da posegata druga drugi v delokrog.

V družini, kjer vlada red, ni mogoče postaviti gotovega dela z dnevnega reda. Tam, kjer mora biti delo izvršeno od gospodinje in ene same služkinje, je nekaj ko težko ravnavati se izven programa. Če ne storiti ena, — mora storiti druga, če ne — nered. Nobena pa ne more storiti več, kakor jo dovoljujejo njene telesne moći, in kdor zahteva več, budi gospodinja od služkinje, ali služkinja od gospodinje, je res vreden grale.

V skupinem sporazumu pa gre vse, — verjemite mi to, gospodinje in služkinje! Zakaj ni tega sporazuma? Morda zato, ker se so služkinje organizirale? Kaj se, prav imajo, vsak človek ima pravico do tega. Kaj pa je potem vzrok prepričju? Ker je vzel organizacijo služkinj v roke človek, ki ni niti služkinja, niti gospodinja, niti go-spodar ne, skratka človek, ki se ne razume na to.

Ne bom mu odrekala dobre volje, do-brih namenov, a zanikal, da ima zmnožnost in izkušnje, ki bi morale biti podlaga dobremu vodstvu. V svoji fantaziji si je ustvaril organizator delokrog, ki ne vsebuje služkinj — temveč posega tudi v pravice gospodinje. A če velja za služkinjo geslo — kdor ima dolžnosti, ima tudi pravice, — zakaj ne bi isto geslo veljalo tudi za gospodinjo? Že meseca januarja je odposala »Zveza služkinj« na vla-do neko spomenico, s katero se pa noče pred javnost. Zakaj se ta spomenica še do dolodi tudi, da ima služkinja svojo zmnožnost z Izpitom dokazati? Gledate prostega časa, to je vsako nedeljo in praznik polepšane, je zahteva služkinj nekoliko pretirana. Kaj na stori mati, ki ima majhne otroke? Z ozirom na te naj se služkinjam dolodi prostost vsako drugo nedeljo. Kot nadomestilo za nedeljo naj bi se jim dalo med tednom par ur prostega časa. Služkinja se ima vrnilti ob nedeljni popel-dne pozimi ob 6. poleti ob 7. tri. Svetim verskim dolžnostim naj zadosti služkinja nedeljal do 7. ure zjutraj, ne pa dopol-dne kadarkoli hoče.

Služkinji naj se zagotovi primeren čas, načnečna počitka, katerega je pa z ozira, da domača hiša ni tvorica, ne more po urah dolodi. Gledate dopust na se dolodi za one služkinje, ki so že eno leto v službi in hočejo še ostati v isti službi, sedem dni svobodnih. Čas naj dolodi gospodinju sporazumno z služkinjo. Izvede naj se kmalu starostno zavarovanje služkinj, ki se je v stari Avstriji samo študirala.

Predlagalo se je na sestanku tudi: al ustanovite lastne bolniške blagaj-ne za služkinje;

b) ustanovite doma za stare in one-može služkinje;

c) ustanovite žele za služkinje;

d) Izplačilo premil pridruženim služkinjam, ki bi služile več let pri isti državi.

Vse točke so bile po večini enočasno sprejeti in sovražnik služkinj, le niti kateri govorji drugače in ih še nadalje hruška.

Celokupna javnost pa naj sodi se samozadostne gospodinji. Ne bojimo se te odražamo na deželno vlogo za pomoč in prisomo, da se ukrene sledče:

1. Deželna vlada naj izda službeni red, ki se sestavlja sporazumno z zastopni-cami »Zveze služkinj«.

2. Uradno naj se dolodi višina plače, ki naj bo za manj izvezbanje služkinje najmanj 20. 30 do 40 krom mesečne plače. Šte-tem si ne moreto nahaviti niti naimanitega in najpotrebeščega perila in obuvala. Min-ge izmed rev hodijo v mrazu na pol hote-

in v silno pomaničljivi oblike na trgu, v nekaterih družinah naravnost izkoristi-ščeno oboga delketa, ne dovoljuje jim naj-

trehneščega, niti nočnega, niti prazničnega praočita, ne da je jim niti zadostne hrane. niti zdravega, človeka vrednega stanova-nja. Sami služkinje smo večinoma brez moči, da bi si tu mogle kaj pomagati, zato se dobročaša na deželno vlogo za pomoč in prisomo, da se ukrene sledče:

3. V službenem redu naj se dolodi, da imel vsaka služkinja ob nedeljah in praznikih dopoldne toliko prilike, da lahko za-dosti svojim verskim dolžnostim, dopoldne pa okrog 5 ur prostega časa. Med tednom, morda v četrtek, naj ima kak tri ure pro-ste, da si lahko zašče oblike. Za tiste, ki so že eno leto v službi, naj se dolodi, da imajo pravico zahtevati na leto 14 dni do-pusta. Nočni počitek naj se dolodi 9 ur na dan.

In na to spomenico naj gospodinji molčimmo in naj lej v celoti pritrdimo? — Ne moremo molčati, ker ne smemo! Zato

so se pestale gospodinje, začele premilje-vati svoj položaj in prilis do zahtevka, da je najbolje, da se tudi one organizirajo. Kdo jim more braniti?

»Organizirajte se tudi ve, gospodinje, je bilo tudi tudi od strani organizatorja služkinj. A sedaj, ko smo res to storo, pa klicete groz in peko na gospodinje, jih pačete, jim žugate in ih obstruk-lete. Ali morete trdit, da vam odrekamo vaše pravice? A da vsole branimo — to je naša dolžnost — naša pravica.

V spomenici »Zveze služkinj« se po-sega nujno predalec v pravice gospodinj — in le - to hočemo omesti. Služkinje same priznavajo, da so nekaterih hiš-ih ni reda. Zakaj bi torej obsojale vse? Tudi gospodinje vede povedati marsik o marsikateri služkinji, vendar ne sedijo vseh. Torej treba predvsem razločevati. In sedaj čutiš in potem sodite! Na sestan-ku gospodinje dne 13. februarja 1920 se je sklenilo:

Osnovati »Zvezo gospodinj«, id naj imam namen:

1. Skrbeti za izboljšanje gospodarskih razmer in horiti se proti nezneni draginji.

2. Urediti razmerje med gospodinjo in služkinjo.

3. Skrbeti za onemoglie in bolne služ-kinje.

»Zveza gospodinj« odpošlje na vlad spomenico, ki nikar ne onemoguje za-tevne služkinj, temveč jih samo natančene doloca.

Deželna vlada naj izda službeni red, ki se naj sestavi sporazumno z zastopni-cami služkinj.

Uradno določi plače, sedaj, ko ni urejena valuta, je nekajko težavno. Ko dobi denar normalno vrednost, bo malokdo mogel plačati služkinji kar 60–120 kro-ni mesečno.

Pri zahtevi po najvišji plači naj se dolodi tudi, da ima služkinja svojo zmnožnost z Izpitom dokazati. Gledate prostega časa, to je vsako nedeljo in praznik polepšane, je zahteva služkinj nekoliko pretirana. Kaj na stori mati, ki ima majhne otroke? Z ozirom na te naj se služkinjam dolodi prostost vsako drugo nedeljo. Kot nadomestilo za nedeljo naj bi se jim dalo med tednom par ur prostega časa. Služkinja se ima vrnilti ob nedeljni popel-dne pozimi ob 6. poleti ob 7. tri. Svetim verskim dolžnostim naj zadosti služkinja nedeljal do 7. ure zjutraj, ne pa dopol-dne kadarkoli hoče.

Služkinji naj se zagotovi primeren čas, načnečna počitka, katerega je pa z ozira, da domača hiša ni tvorica, ne more po urah dolodi. Gledate dopust na se dolodi za one služkinje, ki so že eno leto v službi in hočejo še ostati v isti službi, sedem dni svobodnih. Čas naj dolodi gospodinju sporazumno z služkinjo. Izvede naj se kmalu starostno zavarovanje služkinj, ki se je v stari Avstriji samo študirala.

Predlagalo se je na sestanku tudi:

a) ustanovite lastne bolniške blagaj-ne za služkinje;

b) ustanovite žele za služkinje;

c) Izplačilo premil pridruženim služkinjam, ki bi služile več let pri isti državi.

Vse točke so bile po večini enočasno sprejeti in sovražnik služkinj, le niti kateri govorji drugače in ih še nadalje hruška.

Celokupna javnost pa naj sodi se samozadostne gospodinji. Ne bojimo se te odražamo na deželno vlogo za pomoč in prisomo, da se ukrene sledče:

1. Deželna vlada naj izda službeni red, ki se sestavlja sporazumno z zastopni-cami »Zveze služkinj«.

2. Uradno naj se dolodi višina plače, ki naj bo za manj izvezbanje služkinje najmanj 20. 30 do 40 krom mesečne plače. Šte-tem si ne moreto nahaviti niti naimanitega in najpotrebeščega perila, da lahko za-dosti svojim verskim dolžnostim, dopoldne pa okrog 5 ur prostega časa. Med tednom, morda v četrtek, naj ima kak tri ure pro-ste, da si lahko zašče oblike. Za tiste, ki so že eno leto v službi, naj se dolodi, da imajo pravico zahtevati na leto 14 dni do-pusta. Nočni počitek naj se dolodi 9 ur na dan.

In na to spomenico naj gospodinji molčimmo in naj lej v celoti pritrdimo? — Ne moremo molčati, ker ne smemo! Zato

3. Deželna vlada naj izda službeni red, ki se sestavlja sporazumno z zastopni-cami »Zveze služkinj«.

4. Uradno naj se dolodi višina plače, ki naj bo za manj izvezbanje služkinje najmanj 20. 30 do 40 krom mesečne plače. Šte-tem si ne moreto nahaviti niti naimanitega in najpotrebeščega perila, da lahko za-dosti svojim verskim dolžnostim, dopoldne pa okrog 5 ur prostega časa. Med tednom, morda v četrtek, naj ima kak tri ure pro-ste, da si lahko zašče oblike. Za tiste, ki so že eno leto v službi, naj se dolodi, da imajo pravico zahtevati na leto 14 dni do-pusta. Nočni počitek naj se dolodi 9 ur na dan.

In na to spomenico naj gospodinji molčimmo in naj lej v celoti pritrdimo? — Ne moremo molčati, ker ne smemo! Zato

Haka

gamaše

so najcenejše in najboljše. Lastni izdelek, velika zalog v vseh trgovinah.

Moške in damske plašče

izborna garnirane, najmoderneje izvršene, n. pr. Raglan, Derby s pasom ali dragonarjem nudi najceneje z izvoznico **Mittteleuropäische Handelsgesellschaft „Doman“ Wien, II., Kaiser Josephstrasse 36. Brzojavi: Mittteleuropäische Wien.** 1492

Dve veliki hiši

v Celovcu, obs oječi iz enega odnosno dveh nadstropij; v eni teh se nahaja restavracija, v celotni gostilnici opravo in posodo, s kogjiščem, semčnatim vrom in vrom za zelenjad, velikimi kletmi in hlevi z električno razsvetljavo v Ljubljani, Celju ali Mariboru, tudi z večjim posvetom na delih v tem sklopu. Ponudbe na upravnitvijo Slov. Naroda pod šifro: "Dve hiši 1001"

Prima včigalica „SOLO“ in „HELIOS“

Prima nemško kameno **JEDILNO SOL**

v večjih množinah dobavlja na vagoni z izvoznico točno po najnižjih cenah

Mittteleuropäische Handelsgesellschaft „Doman“

WIEN II., Kaiser Josephstrasse 36.

Brzojavi: „MITTELEUROPAISCHE WIEN“. 1493

Tovarna Jos. Reich v Ljubljani

pam barvarja, hemična čistilnica oblek in svetilnikica perila

je otvorila svojo

podružnico v Kočevju Štev. 39

kjer se sprejemajo naročila.

Zaloga parketov.

Dobavljam na debelo in drobno. Prevzemam tudi pokladanje ter vse v to stroko spadajoča dela po kulantnih cenah. 1026

Jos. Puh, Ljubljana, Gradaška ul. 22.

DAMSKI KONCERT

svira vsaki večer v restavraciji „Zlatorog“ v Gospodski ulici štev. 3. T očjo se pristava vina, vsaki dan sveže pivo, izborna domaća kuhinja. Za obilen obisk se najtopljeje priporočata

Ivan in Nežika Kočvar.

Dumić, Gjivić & Pitarević

trgovačko društvo za uvoz i izvoz

Zrinjevac 15.

Zagreb

Brašno, pšenico, kukuruz, zob i ostale žitarice. Sibice, svjeće, sapun, kavu i ostalu kolonialnu robu na veliko nudi uz najpovoljnije uvjete. 998

Domaća tvornica rublja d. d.

Zagreb, Jelačičev trg br. 2 I. kat

Bobni edie preporučuje bogato skladiste svakovitne

Manufakturne robe kao engleskih tkanina, potstava svila, Šifona, kretona, zefira, pamučnih i končanih tkanina l. t. d.

Narube pouzečem obnavljaju se kretom pešta.

Ponujamo za takojšnjo dobavo in

same na celo vagono

98/99% originalne ameriške pravrzadne **MODRE GALICE**, 128/130% orig. ameriškega in angleškega **JED MEGA NATROVA**, 99/100% sicilijanskega **zvezpi**, **zvezpič**, praka **zvezpi** v kosti, dalje: **kolompa**, **kolesetje**, **galana**, **borata** 80%, **ostave**, **kindine**, **parafin**, **angli**, **la amar**, **trdo milo**, **kakor** tudi **komidne proizvode** in **survisor** vseh vrst samo iz prekmorske prve roke.

„ORIENT“ komička industrija in trgovske delnice društvo.

Centrala: WIEN I., Fleischmarkt 1. 1492

Lastne filialke: Trenčín, Genoa, Berlin, Budapest.

Modni salon M. Götzl Ljubljana

Zidovska ulica št. 8. Podružnica št. 7.

Svileni klobuki in čepice v najnovjih oblikah in v veliki izboru ter po naročilih

Premoderniziranje stolnišč in popravlja se vedno sprejemajo ter izvršujejo točno in najceneje

Slavnike

so najcenejše in najboljše. Lastni izdelek, velika zalog v vseh trgovinah.

Barva v vseh

niansah in čistoti

tevarna Jos. Reich.

Kupim krovcev, zvercev in kuhinje za žago. Ponudbe s cenom naročil: Ivan Matiček, Kongresni trg 2. Štev. 1493

1077

Obl. konces. informacijski zavod

.. Drago Beseljak ..

Ljubljana, Cankarjevo nab. 5

dobavlja vse kreditne in privatne in-

formacije in tu in inozemstvu. V abone-

mantu ter posamezno cene zmerne

zmožna slovenske, nemške po možnosti tudi laške in francoske ko-

respondence, se sprejme takoj v večjem mestu na Gorenjskem.

Ponudbe pod „Kontoristica 1483“ na upr. „Slov. Naroda“.

1501

zmožna slovenske, nemške po možnosti tudi laške in francoske ko-

respondence, se sprejme takoj v večjem mestu na Gorenjskem.

Ponudbe pod „Kontoristica 1483“ na upr. „Slov. Naroda“.

1501

zmožna slovenske, nemške po možnosti tudi laške in francoske ko-

respondence, se sprejme takoj v večjem mestu na Gorenjskem.

Ponudbe pod „Kontoristica 1483“ na upr. „Slov. Naroda“.

1501

zmožna slovenske, nemške po možnosti tudi laške in francoske ko-

respondence, se sprejme takoj v večjem mestu na Gorenjskem.

Ponudbe pod „Kontoristica 1483“ na upr. „Slov. Naroda“.

1501

zmožna slovenske, nemške po možnosti tudi laške in francoske ko-

respondence, se sprejme takoj v večjem mestu na Gorenjskem.

Ponudbe pod „Kontoristica 1483“ na upr. „Slov. Naroda“.

1501

zmožna slovenske, nemške po možnosti tudi laške in francoske ko-

respondence, se sprejme takoj v večjem mestu na Gorenjskem.

Ponudbe pod „Kontoristica 1483“ na upr. „Slov. Naroda“.

1501

zmožna slovenske, nemške po možnosti tudi laške in francoske ko-

respondence, se sprejme takoj v večjem mestu na Gorenjskem.

Ponudbe pod „Kontoristica 1483“ na upr. „Slov. Naroda“.

1501

zmožna slovenske, nemške po možnosti tudi laške in francoske ko-

respondence, se sprejme takoj v večjem mestu na Gorenjskem.

Ponudbe pod „Kontoristica 1483“ na upr. „Slov. Naroda“.

1501

zmožna slovenske, nemške po možnosti tudi laške in francoske ko-

respondence, se sprejme takoj v večjem mestu na Gorenjskem.

Ponudbe pod „Kontoristica 1483“ na upr. „Slov. Naroda“.

1501

zmožna slovenske, nemške po možnosti tudi laške in francoske ko-

respondence, se sprejme takoj v večjem mestu na Gorenjskem.

Ponudbe pod „Kontoristica 1483“ na upr. „Slov. Naroda“.

1501

zmožna slovenske, nemške po možnosti tudi laške in francoske ko-

respondence, se sprejme takoj v večjem mestu na Gorenjskem.

Ponudbe pod „Kontoristica 1483“ na upr. „Slov. Naroda“.

1501

zmožna slovenske, nemške po možnosti tudi laške in francoske ko-

respondence, se sprejme takoj v večjem mestu na Gorenjskem.

Ponudbe pod „Kontoristica 1483“ na upr. „Slov. Naroda“.

1501

zmožna slovenske, nemške po možnosti tudi laške in francoske ko-

respondence, se sprejme takoj v večjem mestu na Gorenjskem.

Ponudbe pod „Kontoristica 1483“ na upr. „Slov. Naroda“.

1501

zmožna slovenske, nemške po možnosti tudi laške in francoske ko-

respondence, se sprejme takoj v večjem mestu na Gorenjskem.

Ponudbe pod „Kontoristica 1483“ na upr. „Slov. Naroda“.

1501

zmožna slovenske, nemške po možnosti tudi laške in francoske ko-

respondence, se sprejme takoj v večjem mestu na Gorenjskem.

Ponudbe pod „Kontoristica 1483“ na upr. „Slov. Naroda“.

1501

zmožna slovenske, nemške po možnosti tudi laške in francoske ko-

respondence, se sprejme takoj v večjem mestu na Gorenjskem.

Ponudbe pod „Kontoristica 1483“ na upr. „Slov. Naroda“.

1501

zmožna slovenske, nemške po možnosti tudi laške in francoske ko-

respondence, se sprejme takoj v večjem mestu na Gorenjskem.

Ponudbe pod „Kontoristica 1483“ na upr. „Slov. Naroda“.

1501

zmožna slovenske, nemške po možnosti tudi laške in francoske ko-

respondence, se sprejme takoj v večjem mestu na Gorenjskem.

Ponudbe pod „Kontoristica 1483“ na upr. „Slov. Naroda“.

1501

zmožna slovenske, nemške po možnosti tudi laške in francoske ko-

respondence, se sprejme takoj v večjem mestu na Gorenjskem.

Ponudbe pod „Kontoristica 1483“ na upr. „Slov. Naroda“.

1501

zmožna slovenske, nemške po možnosti tudi laške in francoske ko-

respondence, se sprejme takoj v večjem mestu na Gorenjskem.

Ponudbe pod „Kontoristica 1483“ na upr. „Slov. Naroda“.

1501

z

Inž. kemički z velično prakso, teh. vodja večje tovarne, Jugoslov. Štajersko učilišče. Ponudbe na inž. kemički KRAMJEC FERDO, Zupanja, Slavonija. 1563

P O Z O R I

Kdor želi imeti lepe chevreaux-čevljive posamezne zastonje in 2000 K nagrade, naj preskrbi res mireni stranki brez otrok stanovanje z dvema sobama in pribitkami takoj ali po nezene, v Ljubljani ali na periferiji. Ponudbe pod "ZASTONJ 1561" na upr. lista.

Prodam veliko množino pravrskega sadjevja. Naslov pove v upravništvo Slovenskega Naroda. 1557

Gradno dovoljenje, za 20 let obstoječa najstarejša ljubljanska predovdavnica stanovanj in božjih služb

G. Flux

desposka ulica 4. L nadstropje levo. Kdje nujno: komorno hišno na neki grad. Štajersko; fine kuharico za grăščino na Dolenjskem, znano dobra služba; 3 gospodinje k samemu gospodu; kuharico za nekemu župniku; več boljših kuharic v obarci v Zagreb, Sisak, Maribor; gozdnočno strojepisko k večjemu podjetju; 2 kocijaza; 2 hišna sluga za tu in proč; držalnico s francoščino; različne moći za Cirkvenico (sezija); drugo kuharico za veliko restavracijo. Priporoča se samostojna tvarnica perfektna hotelска kuharica, 34 let star, z dobrim letnim sploščevalim. Za odgovor prosim priložiti znakmo. 1558

Mi zunanjih naročil znamke za odgovor.

Na rednem zborovanju zadruge sodavičarjev za Slovenijo v Ljubljani, dne 26. srečana t. l. se je sklenilo, da se od 1. marca naprej povisajo sodavičarski izdelki, sifoni kakor pokalice vsled podraženja surovin, na 1 krono 40 vin. doma, voznina se lahko zaračuna posebej.

Zadruga sodavičariev za Slovenijo v Ljubljani.

Morč Emili,
t. č. nač.

Lepo stanovanje

v Gradcu, obstoječe iz dveh sob, kopalne in poslanske sobe, kuhinje in drugih critikin, z električno razsvetljavo v stedilniku za plin, se zamejna za enako ali večje stanovanje v Ljubljani. Cenj. ponudbe pod: "Lepo stanovanje 1567" na upravništvo Slov. Naroda.

Vabilo
na izredni

Občni zbor

nanske dež. vinarske zadruge reg. zadr. z om. zav. v Ljubljani ki se vrši v

ponedeljek 15. marca 1920 ob pol 11. uri v hotelu Union v Ljubljani.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelnika.
2. Sklepanje o likvidaciji in združitvi z gospodarsko zvezo.
3. Eventualne volitev likvidatorjev.
4. Slučajnosti.

Ako pri tem občnem zboru ne bi bili zastopani dve tretjini zadrugov, ki so zborovali pondeljek, dne 22. marca 1920 ob istem času na istem prostoru z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal brez ozira na število udeležnikov.

Ljubljana, 26. februarja 1920.

Načelnstvo.

F F F F F

Bančna in trgovska tvrdka

Srbislav Jevrić

i Karel Kašper

Beograd, Poenkarova 6.

Telefon: 539. Brzovavlji: "Srbislavija".

Se bavi: z bančnimi posli, zlasti kupovanjem in prodajo vrednostnih papirjev, valut in deviz;

Sprejema naročila za kupovanje in prodajo blaga v komisiji.

Družabnika

sprejmem z gorivino do 50 tisoč krov

v svrhu vstanovit in brez onkurenčnega

industrijskega podjetja. Aktivno sodelovanje začlenjen vendar ni pogoj. Za potrebe podjetja pa vse predpravljave v temu.

Ponudbe od gospoda ali doma s

trgoško možnostjo in prakso s popisom dosedan nega življenja in družinskim razmerjem naj se blazovljivo v sli-

pod: "Industrija brez konkurenco/

1463" na upr. lista. 1463

Prodaja se nove harmonike, na tri vrste, Štajersko učilišče. Operacija cesta 8. Trstova, Ljubljana. 1565

Prodaja enočadistropna lila z lepim vitom. Ponudbe pod "Blaž z vitem 1369" na upravništvo Slovenskega Naroda.

štartski kandidat z polletno prakso želi vstopiti v pisarno v mestu. Ponudbe z navedeno cesto Naslov v ul. St. Nar. 1570

Cementne cevi strelnik, grozne okipe, stonice iz umetnega kamna itd. nudi E. SANDA & drugi Ljubljana, Kartovska cesta 8. 1570

Kontoristična event. tudi začetnica, zmožna slovenske in nemške stenografske, strojepiske se sprejme takoj v večji podjetju v Ljubljani. Ponudbe pod: "Kontorista 518" na upravništvo "Slov. Naroda" 1466

Prodajam v originalnih zaborih po 1440 komadov po K 150 komad. Ponudbe na Em. Supac v Rogatu. (Slov. Št. 1544)

Spretna Šivilja se sprejme v trajno delo, istotam se sprejme dekle, kateri bi pomagala pri siviranju in drugih opravilih. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 1544

Sobo, ako mogoče s hrano, išče uradnično glavne ose za takoj ali pozneje Ponudbe na upravništvo Slov. Naroda pod: "Blaž z vitem 1546" 1546

Jščemo izureno strojepisko Ponudbe pod: "Izvezbanata" na Anoncno obiskopstvo, Al. Matije 16, Ljubljana, Kongresni trg 3. L nadst.

Prodajalka izurjena v trgovini z železino, kolonialnim in notranjskem blagom, išče mesta. Najrajsi ke na Štajerskem. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 1507

Mesečno sobo event. tudi s hrano išče inteligentna gospodinjska Plača dobro. Cenj. ponudbe pod: "T. K. 1534" na upravništvo Slovenskega Naroda. 1534

Prodam citre (kromatične koncertne gitare citre) velike, skoraj nove. Nadalje Štědrink za vzdajanje za gostino, sestojec iz 3 post. bakrenega kotla za vodo, 2 peci (Bratovi), brušen okov (okvir) in spleš vse, kar spada z zelen. Kračun. Pol. čane. 1511

Pozar! Zabeležite naslov! Pozar Kdor želi kupiti prima suha

bukova drva na nizki ceni, naj jih narodi pri "CENTRALI DRV." Ahacičeva cesta 10. Črnavska postaja: Sv. Petra cerkev. Postrežba točna in kulantna. 1549

Nakupovalna zadruga za korzino in produktivne zdroge in za ede r. z. z. o. v. Ljubljani, Aleksandrova c. 5. ima v zalogi veliko množino

Sprejme se gospodinščina (djakinja) na stanovanje in hrano. Naslov pove upravništvo Slov. Nar. 1568

LES KUPUJE izvaža in uvaža tvrdka Frevišan - Luin TRST, Via Loggia 11.

Reprezentanta: TAVCAR & SVETINA, Ljubljana, Gospovska c. 5, zaloge stavbnega materijala. 1556

Prodaja svicarske po umetnikih izdelane svile, bogata izbera rokavice, kravat, kmetiški rut, šerip, etaministični ščitnik, finega ročnega batik dela in drugih usnjenih izdelkov se dobiva v Ciril-Metodovi ulici 16/L. 1255

Zenitna ponudba! Iz vojnega vjetništva vracačo se 29 letnemu trgovskemu izdelanici, s 75.000 K pritrakov, se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodinjsko ali mlado vdomo, ki bi imela dobro vpeljanje trgovino, najraje na deželi, ali pa primerno premoženje, trgovsko izobrazbo in veselje do trgovine. — Le res ponudbe s sliko, katere se vrne, pod: "Prijetna bodrnost 565" na: Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nab. 5. 1576

Pravni uradnik - akademik išče stanovanja že eno leto zmanj. Skusi srečo tem potom še enkrat proti nagradi. Rabi vsaj kuhinjo in 1 sobo če mogoče z električno razsvetljavo. Naslov pove uprava Slovenskega Naroda. 1575

Priložnostni nakup 100 met. Mannesmannovih cevi 50 mm, 100 univerzalnih čebelnih napajalnih a parov, 300 polnilskih steklenic (Feldflaschen), 100 smetičnih, 1 acetalenski aparat, kompleten za 25-30 piščenov, posteljni vstavki s ponikano žičasto pletenino. Vprašanja na: Fritz Butcher, Borovič. 1211

Družabnika sprejemem z gorivino do 50 tisoč krov

v svrhu vstanovit in brez onkurenčnega

industrijskega podjetja. Aktivno sodelovanje začlenjen vendar ni pogoj. Za potrebe podjetja pa vse predpravljave v temu.

Ponudbe od gospoda ali doma s

trgoško možnostjo in prakso s popisom

dosedan nega življenja in družinskim

razmerjem naj se blazovljivo v sli-

pod: "Industrija brez konkurenco/

1463" na upr. lista. 1463

akviziterke za razstavljanje slovenskih učnih pisem s slike in zalogi.

Stare oljnate slike v okvirjih so napredeli. Ogledajo se lahko pri slikarju M. Trpiš, Elizabetha cesta 8., dveridev. I. nadst., istotam se spoznijo, poravnajo starinske slike, izvajajo nove, pokrajine, dekorativne slike in portrete. 1545

Vsek trgovce in obrtnike si kupi

Krettmayer-Dolentevo Državno

in ameriško in igovodstvo

spremem z gorivino do 50 tisoč krov

v svrhu vstanovit in brez onkurenčnega

industrijskega podjetja. Aktivno sodelovanje začlenjen vendar ni pogoj. Za potrebe podjetja pa vse predpravljave v temu.

Ponudbe od gospoda ali doma s

trgoško možnostjo in prakso s popisom

dosedan nega življenja in družinskim

razmerjem naj se blazovljivo v sli-

pod: "Industrija brez konkurenco/

1463" na upr. lista. 1463

Prodaja se nove harmonike, na tri vrste, Štajersko učilišče. Operacija cesta 8. Trstova, Ljubljana. 1565

Pripravam trgovskega domačultka melene stroke, kateri bi rad svoje sadežno mesto premestil. Vel pove A. Kraljev, tvrdka Bezenec, Ljubljana. 1553

štartski kandidat z polletno prakso želi vstopiti v pisarno v mestu. Ponudbe z navedeno cesto Naslov v ul. St. Nar. 1570

Cementne cevi strelnik, grozne okipe, stonice iz umetnega kamna itd. nudi E. SANDA & drugi Ljubljana, Kartovska cesta 8. 1570

Kontoristična event. tudi začetnica, zmožna slovenske in nemške stenografske, strojepiske se sprejme takoj v večji podjetju v Ljubljani. Ponudbe pod: "Kontorista 518" na upr. Št. Nar. 1466

Prodajam v originalnih zaborih po 1440 komadov po K 150 komad. Ponudbe na Em. Supac v Rogatu. (Slov. Št. 1544)

Spretna Šivilja se sprejme v trajno delo, istotam se sprejme dekle, kateri bi pomagala pri siviranju in drugih opravilih. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 1544

Prodajam v originalnih zaborih po 1440 komadov po K 150 komad. Ponudbe na Em. Supac v Rogatu. (Slov. Št. 1544)

Prosenu kašu izvrstna za varivo. Salje na zahtev rastvorom ili železnicom paromila B Mostar i sinovi, Sv. Ivan Žabno. 1494

Kdo v Jugoslaviji doba lila razpoloži obode za sita in rešeta? Ponudbe na Jakov Ivanovič, Imotski Dalmaciju. 1500

Sobo, ako mogoče s hrano, išče uradnično glavne ose za takoj ali pozneje Ponudbe na upravništvo Slov. Naroda pod: "Blaž z vitem 1546" 1546

Jščemo izureno strojepisko Ponudbe pod: "Izvezbanata" na Anoncno obiskopstvo, Al. Matije 16, Ljubljana, Kongresni trg 3. L nadst.

Prodajalka izurjena v trgovini z železino, kolonialnim in notranjskem blagom, išče mesta. Najrajsi ke na Štajerskem. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 1507

Mesečno sobo event. tudi s hrano išče inteligentna gospodinjska Plača dobro. Cenj. ponudbe pod: "T. K. 1534" na upravništvo Slovenskega Naroda. 1534

Prodam citre

**Specjalna
rubrika.**

**Trgovci,
nakupovalci!**

ktor hoče ceno, dobro in iz zanesljivega vira nakupovati pravosrno blago, komur je na pošteni, solidni, hitri in zanesljivi postrežbi, naj se s pokojm zaupanjem obrne na mojo firmo.

Stane velika začeta vseh kemičnih predmetov n. pr.:

jedki natron, vžigalico, bakroni vitrio, vanilico, galena, žveplo, jasenova kislina, parafin, gorski vesek, ceresin, smola, gumijevina itd.

Nikolaus Freystadtler
Wien I., Fleischmarkt 1.
Telefon 18.270.
Teleg.: Adr. „Orient, Wien“.
28641

Julius Baumgarten & Söhne,
Vereinigte Papierwarenfabriken
Kommanditgesellschaft, Wien VII.
Seidengasse 42.

Premisla moj, pisanca last, pisanca laste

„ATLRS-WERKE“
Wien VII. Neustiftgasse 66
dobavljajo

stroje za čevlje
vseh vrst in za mali in veliki
obrat in vse potrebčine za izde-
lovanje obnval. 28640

Stenska kljuka JAB

najboljše in na-
lepše nadomestilo
za zitake. Zahtevajte
poneudbe tudi
za drugo hišno in
kuhinsko orodje.
J. Altkorn & Bruder Wien VII.
Nenhangasse Nr. 31.
Prodaja se samo predprodajalcem.
Prav izplačljiv predmet.

Elektromotorje

diname, napeljevalni in elektro-
tehn. instalacijski materiali dobav-
lja z zaloge

Philipp Hämmerl & H. H.

Wien VII. Nenhangasse Nr. 38. Br.
zvojni naslov - Aggregator Wien,
Telefon Št. 31 — 2 — 23. 2875

TABU

TUBES-ET-PAPIER-
A-CIGARETTES-
USINES: WIEN-XVI
Konstantingasse 2'8

Alpenländ. Drahtindustrie
Ferd. Jergitsch Söhne
Wien (Dona) Friedrichstrasse Graz,
(Gradec), Klagenfurt (Cellec)
Keropsi Ut. 46.

pletenine
ticanine
vrvi
modroci.

Sita. Železno pohištvo. Katalog SHS
gratis. 28641

X. Flettmann & Wien XX.
Grinzingerstrasse 75.
X. Flettmann & Comp.
Presebit-Industrie A. G. Budapest VII.
Kerepesi Ut. 46.
Dobavitelji za: kompletne naprave s
stisnjencem zrakom za rudnike,
kamenolome, tvornice, lajdjedelnice
Kompressorji. Črpalke vakuum, Par-
ni stroji. Cevi velika zalogah, Črpal-
ke kratkodobni dobavni termini.
Armature. Ugodne cene! 28298

Dvigala
F. Wertheim & Comp., A. G.
Wien IV., Louisengasse 6, Budapest VI.,
Lehelutza 12.

Osebna, tovorna in dvigala za jedila
in akte vseh obratnih vrst. Dvigala za
prevažanje oseb (Paternosterufzuge)
po preizkušenem sistemu. Žerjavi (gra-
nik) vseh vrst 28642

**Elektromotori in
dynami**
vseh velikosti in napetosti.
J. Fränkel,
Wien I., Rathausstr. 1.

Prodaja se vagon debrik
sodov
od žganja v velikosti od 50 do 700 l.
Sodi se lanko ogledajo v Šabotičevi
ul. št. 3. L nadstropje od 8 do 12
dopolne. 1480

Foto-keramiški zavod
Nedeljkovića, Niš, Vožda Kar-
ragjorgja ulica 67.

Izdaje v fotokeramičnem zavodu: foto-
grafische slike na porcelanu, steklu in ko-
vini, v enem tonu in v barvah. Zlasti se
priporočuje fotografija na porcelanu za
nagrabsne snomenke. Izdaje v fotograf-
skem ateljeju: slike od miniatur pa do
prirodne veličine, v enem tonu in v bar-
vah. Izdelava po najdovršenejšem na-
činu in na najboljšem materijalu. 1300

Brzovje: ESKOMPTA.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

LJUBLJANA, ŽELENBURGOVA ULICA STEV. 1.

INTERESNA SKUPNOST S HRVATSKO ESKOMPTNO BANKO IN SRBSKO BANKO V ZAGREBU.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantnejše.

DENARNE VLOGE. — NAKUP IN PRODAJA: EFEKTOV, DEVIZ, VALUT. — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR. — AKREDIKTIVI. — BORZA.

NARODNA BANKA D. D. U ZAGREBU.

ZAGREB, mjeseca marta 1920.

Povišenje glavnice od K 30,000.000 na 50,000.000.

Poziv na subskripciju

50.000 komada dionica, glasečih na donosioca po K 400 — naslovne vrijednosti u ukupnom iznosu od K 20,000.000 —.

P. n.

Na temelju svojedobnog ovlaštenja izvanredne glavne skupštine, a zbog izvanrednog uspeha prošle suskripcije, te sveopće potrebe za daljnjim kapitalijama, odlučilo je ravnateljstvo Narodne banke d. d. provesti povišenje dioničke glavnice i emisiju novih dionica pod alijskim uvjetima:

1. Dionička glavnica od K 30,000.000 — povisuje se izdanjem novih 50 000 dionica po K 400 — nom. dakle za K 20,000.000 — na K 50,000.000 —.

2. Posjednicama starih dionica pridržaje se 25 000 komada novih dionica, te im pripada pravo na 3 stare dionice optirati 1 novu uz cijenu od K 475 — po komadu nove dionice, zajedno sa 5% kamata od 1. maja 1920. do dane uplate.

Ostalih 25.000 dionica kao i eventualno neoptirane dionice uključu se javnoj suskripciji uz točko od 575 — sa 5% kamata od 1. januara 1920.

4. Suskripcija počinje 1. marta, a svršava 31. marta 1920. a za suskripcije u Americi traje rok do 15. travnja 1920.

5. Nove dionice imaju kupon za godinu 1920., te im pripada pravo na dividendu za istu.

6. Protuvrijednost podpisanih dionica valja uplatiti odmah, a najkasnije do 31. marta 1920. odnosno 15. travnja 1920. Eventualno nedodijeljene dionice povratit će se zajedno sa 3 1/4% kamata od dana uplate do povratka novca.

7. Subskripcija se obavlja odnosno primaju prijave:

U ZAGREBU: na blagajni zavoda; u BEOGRADU: Prometna banka; u BJELOVARU: Bjelovarska Štedionica; u BRODU n. S.: Banka i mjeničnica Brdaric i drug, kao afiliacija Narodne banke; u DUBROVNIKU: Narodna banka d. d. Zagreb, filijala; u LJUBLJANI: Ljubljanska kreditna banka d. d., Krajevska deželna banka, Knetska braničnica; u OSIJEKU: Banka J. Kraus i drug, sve filijale zagrebačkih banaka; na RIJECI: Hrvatska centralna banka d. d.; u RUMI: Zadržna banka d. d.; u SARAJEVU: Hrvatska centralna banka; u SPLJETU: Zadružni savez; u VARAŽDINU: Opća Štedionica d. d.; u ZEMUNU: Žemunска Štedionica; u WIENU: Narodna banka d. d. Zagreb filijala Wien (uplate u jugoslavenskim krunama) dok uplate mogu učiniti također kod svih zagrebačkih zavoda te njihovih filijala.

U sjedinjenim državama:

U NEW-YORKU: Garanty Trust Co., Emil Kiss, banker; u PITTSBURGHU PA: Union Savings Bank; u AKRON O: Depositors Savings & Trust Co.; u MC KEESPORT PA: Jos. Roth & Co.; u YOUNGSTOWNU: Dollars Savings Bank; u ROCHESTER PA: All Nations Bank.

8. Posjednici starih dionica koji žele u smislu točke 2. optirati nove dionice, valja da predlože kod gore osnačenih mjesto suskripcije: Točno ispunjenu i potpisano prijavnicu uz zasnovku popisa bojevih starih dionica (u koliko nisu kod zavoda u pologu) ili međutomnicu starih dionica.

9. Reparticiju dionica subskribiranih u smislu točke 3. pridržaje sebi ravnateljstvo.

10. Tedajni (alijski) dobitak, koji se polni kod izdanja novih dionica, ide u korist redovite pričuvne zaklade odbivki troškove emisije i pristojbe, te dotacije mirovinjakog zavoda.

11. Za provedbu ove emisije stvoren je sindikat koji zajamčuje uspeh povišanja dioničke glavnice.